

Hadeland – nært og naturlig

Representantskapsmøte 13. desember 2024

Vedlegg

Sak 24 - 30 / 2024

NOTAT

Dato: 29.10.2024

Fra: Gjøvikregionen Utvikling

Til: Ringeriksregionen og Regionrådet for Hadeland

Tema: Invitasjon til felles prosjekt; kartlegging av bio- og sirkulæraktører samt typer produksjon, volumer, strøm/varme/biogass etc

Ringeriksregionen, Hadeland og Gjøvikregionen
Kraftsenter for bioenergi og sirkulære varestrømmer

Vi ønsker å invitere til en felles studie for å framskaffe grunnleggende informasjon om det vi tror er én av Norges største og viktigste regioner for bioenergi og sirkulære varestrømmer.

I kraft av biologiske ressurser, industri og næringsliv samt kunnskapsaktører utgjør de tre regionene, de tolv kommunene i de tre fylkene vi er en del av og de to universitetene vi har i hver vår ende en stor, men kanskje litt ukjent klynge inn i det grønne skiftet som vi nå står i.

Med en enkel kartlegging og sammenstilling av data kan vi få en mer eksakt status, legge grunnlag for en videre mulighetsstudie og kanskje åpne både egne og andres øyne for framtidens muligheter i vår del av landet.

Rammer

Tidsperiode: 1. januar – 1. april 2025

Økonomisk ramme: kr 300 000

Oppdragsgivere: Interkommunalt politisk råd for Ringeriksregionen, Regionrådet for Hadeland og Gjøvikregionen Utvikling

Samarbeidspartnere: Innlandet fylkeskommune, Buskerud fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, NTNU Gjøvik, Universitet i Sørøst-Norge, SINTEF Manufacturing AS, Hadelandshagen AS, Energigården – Senter for bioenergi AS og ... (Inger)

Sekretariatsfunksjon: Gjøvikregionen Utvikling

Organisering: Styringsgruppe med en representant fra hver region, til sammen tre personer. Hvis ønskelig, en politisk referansegruppe med en fra hver region i tillegg.

Bakgrunn og introduksjon

Vi tørr påstå at Ringeriksregionen, Hadeland og Gjøvikregionen sammen utgjør en av Norges største og mest spennende biobaserte og sirkulære regioner. Men vi vet det ikke eksakt. Derfor trenger vi å samle kunnskap, for med større tyngde både vite og profilere oss som Norges største bioregion.

Hadeland med Habiol var tidlig ute med å produsere biodrivstoff. HRA AS (Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS) var tidlig ute med å etablere produksjon og oppgradering av biogass. Senere har det blitt gjennomført prosjekter og utredninger på Hadeland med offentlig støtte. Her ligger det et kunnskapsgrunnlag som få andre geografiske områder i Norge har på samme vis. I dag pågår det et prosjekt mellom 12 private bio-aktører på Hadeland med støtte fra Innovasjon Norge i et såkalt ARENA-prosjekt. Også kalt BIRÖEG Hadeland.

Rundt Follum på Hønefoss bygges det ny biobasert industri med Vow Green Metals AS sin biokullfabrikk i front til sirkulære, trebaserte aktører som Omtre AS som finner ny bruk av gammelt trevirke. I Modum ligger Splitkon, Norges første og største massivtre-fabrikk.

I Gjøvikregionen finnes det fortsatt litt møbelindustri, men i dag er Hunttons utbygging i Skjerven Biopark den ledende utviklingsaktøren innen prosessindustri basert på trevirke. De ønsker seg flere naboer som kan utnytte sidestrømmer og ellers forsterke fellesskapet. På Raufoss finnes Nord-Europas ledende industriklynge innen vareproduksjon og materialteknologi, med Gold Lable og Katapult-status. På Raufoss og i Vestre Toten kommune vurderer flere aktører nye, biobaserte kilder i sine smelteprosesser.

Ellers på Toten, Hadeland og Ringerike er det en stor frukt- og grøntnæring som stadig leter etter nye kilder til vekst og varme. Felles for skogeierne i de tre regionene er at det store flertallet sokner til Viken Skog. På Biri i Gjøvik kommune ligger Skogplanter Øst AS, Norges største og mest moderne anlegg for dyrking av skogplanter.

Felles for alle tre regionene er at de har mange fjernvarmeanlegg. I nordre del er de fleste i dag eid og drevet av enten Solør Bioenergi AS eller Eidsiva fjernvarme AS, men det finnes også mindre private aktører. På Hønefoss er Vardar Varme og Skagerak Energi en stor fjernvarmeaktør.

Varme er sentralt i debatten om hvor mye mer kraft (strøm) vi må bygge ut i de tre regionene. Kan vi frigjøre strøm til kraftkrevende industri ved å bygge ut mere fjernvarme? Eller kan vi unngå store inngrep i naturen ved i større grad å kombinere bioenergi, solkraft, småkraft og vindkraft i kombinasjon med energieffektivisering?

Disse tre regionene har et usedvanlig godt testbed og forskningsfelt å tilby, i så måte. Kanskje Norges største og beste – men totalt ukjente.

Hva er en mulighetsstudie?

En mulighetsstudie i dette tilfellet må i første omgang være en enkel sammenstilling av faktabasert informasjon, som for eksempel:

- Antall fjernvarmeanlegg og størrelser (kunder, produksjon og kilder til energi)
- Nærvaremeanlegg (som forsyner husholdninger, ikke industri)
- Aktøroversikt og næringskode (AS, andelslag, IKS, samvirkeforetak etc)
- Prosjekt-oversikt per region i perioden 2000-2025
- FoU-prosjekter med bidrag fra virkemiddelapparatet (IN, Enova, Forskningsrådet etc) i perioden 2000-2025

- Klynger og samarbeid (type Treklyngen etc)
- Kunnskapsaktører (NIBIO, NTNU, Universitet i Sørøst-Norge, Energigården etc)
- Antall gårdsbruk som har flere stedegne kilder til energi i kombinasjon med strøm
- Verdistrømmer i de regionale avfallsselskapene
- Oversikt over industrielle teknologi-aktører som HAPRO

Hva koster en mulighetsstudie?

Den trenger ikke å koste mer enn 300 000 kr. Fordelt med 100 000 kr på hver av regionene. I første omgang. Men hvis flere aktører vil henge seg på, kan det brukes uendelig mye. Men det kan heller komme i andre omgang.

Med en ramme på kr 300 000 kan vi velge å gjøre noe egenarbeid, samt kjøpe inn nødvendige timer i kombinasjon med å få studenter og nærliggende organer til å gjøre del-oppdrag. Alternativt kan et helhetlig oppdrag lyses ut gjennom rammavtaler som Gjøvikregionen Utvikling har.

Et oppdrag rett i underkant av 300 000 kr kan

Målet må være å ha en rapport og presentasjon klar som kan brukes inn i Stortingsvalgkampen 2025.

--

Bakgrunn Gjøvikregionen

Gjøvikregionen Utvikling gjorde vinteren 2024 en kartlegging av energi- og nettstatus i de fem kommunene i Gjøvikregionen. Det er meldt inn store behov for fornybar energi og nettilknytning i regionen for de neste årene. Analysen viser at Gjøvik kommune har et stort kraftunderskudd, mens Nordre Land kommune er den eneste som har litt til overs. Både regional- og transmisjonsnettet trenger oppdatering og det trengs nye trafostasjoner. I regionen er det to større og flere mindre fjernvarmeanlegg. Raufoss Industripark utvides i stor skala. Skjerven Biopark er etablert samtidig som det er mange aktører som planlegger solkraftverk, vindparker og datasenter. I transportsektoren er det økende etterspørsel etter biogass, men ingen fyllestasjoner i regionen. Analysen viser et stort potensial for energieffektivisering. Bare for å nevne noe.

Se f.eks. Mossereionens prosjekt om bærekraftig transport og logistikk

<https://www.mnu-as.no/2024/02/21/kraftsenter-baerekraftig-logistikk-og-transport/>

- Portefølje av prosjekter på tvers av etablerte fag og "siloe" og med ulike tidshorisonter
- Samarbeid om data og deling av kunnskap for økt omstillingsevne og bedre beslutninger
- Samarbeid om mer ressurseffektive operasjoner og utviklingen av bærekraftige forretningsmodeller
- Felles løft for kompetanseheving, rekruttering og profilering

Se [presentasjon av prosjektet her](#).

Se denne korte [filmen](#) som viser ambisjonene.

Togring Viken Vest

HADELAND

Ringeriksregionen

Togskinnene er på plass

Togstasjonene er godkjent

Godstog og Bergensbanen bruker skinnene daglig

God kapasitet på strekningen

Passasjergrunnlaget er der

Nå skal persontransport mellom
Hokksund og Roa reetableres

Hva handler dette prosjektet IKKE om?

Togringen er ikke en erstatning for Bergensbanens forkortelse.

Derimot vil det være et fantastisk matetilbud når Bergensbanens forkortelse etableres.

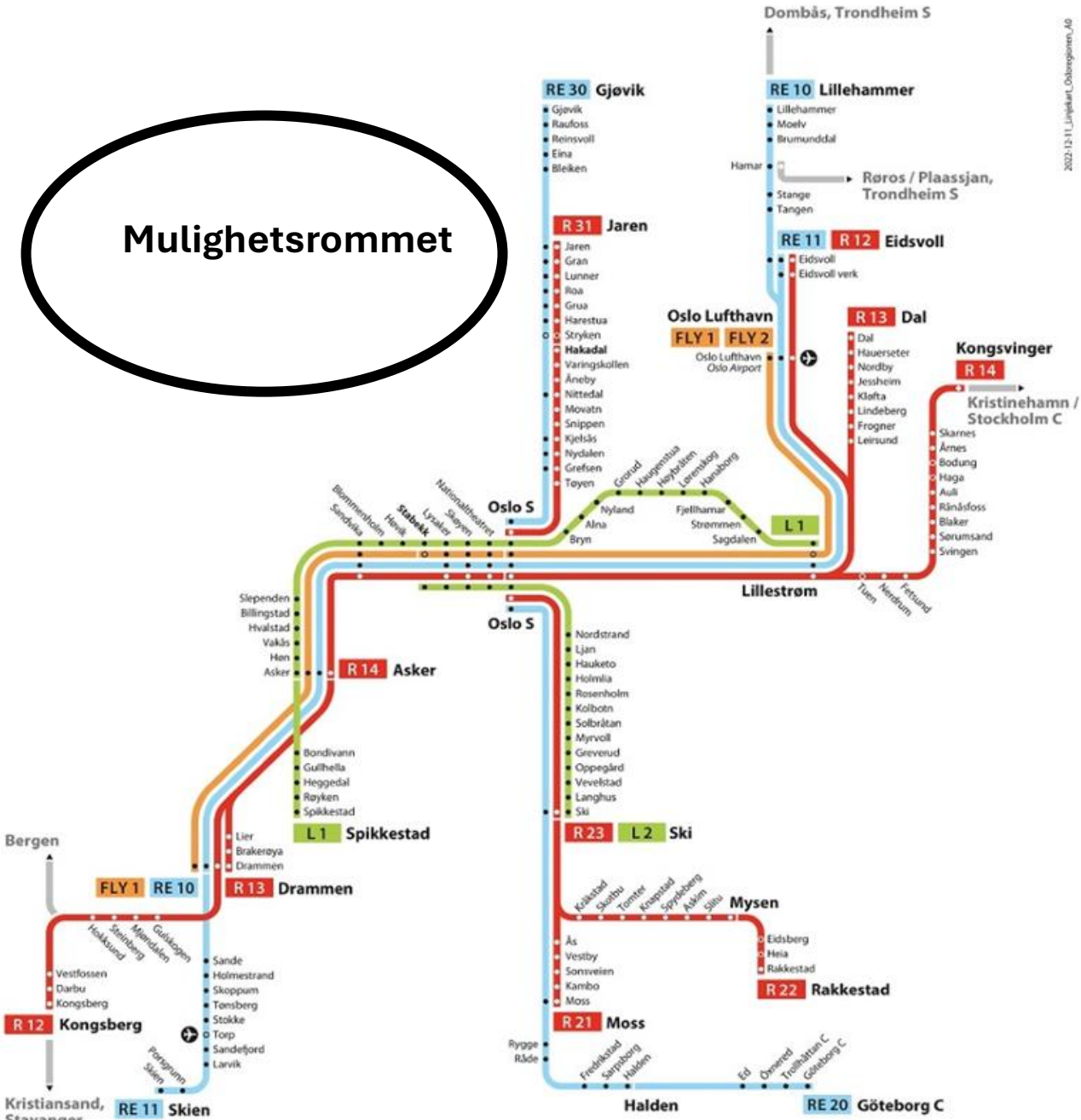

Rapportene er samstemt:
**Mobiliteten i regionene
våre er for dårlig**

For fjerntog og tog utenfor Osloregionen se egne kart
For Long-distance trains and trains outside The Oslo region, consult separate maps

Mulighetsrommet

Manglende kollektivtilbud bremser ...

- Befolkningsvekst
- Kompetansetilførsel
- Reiseliv

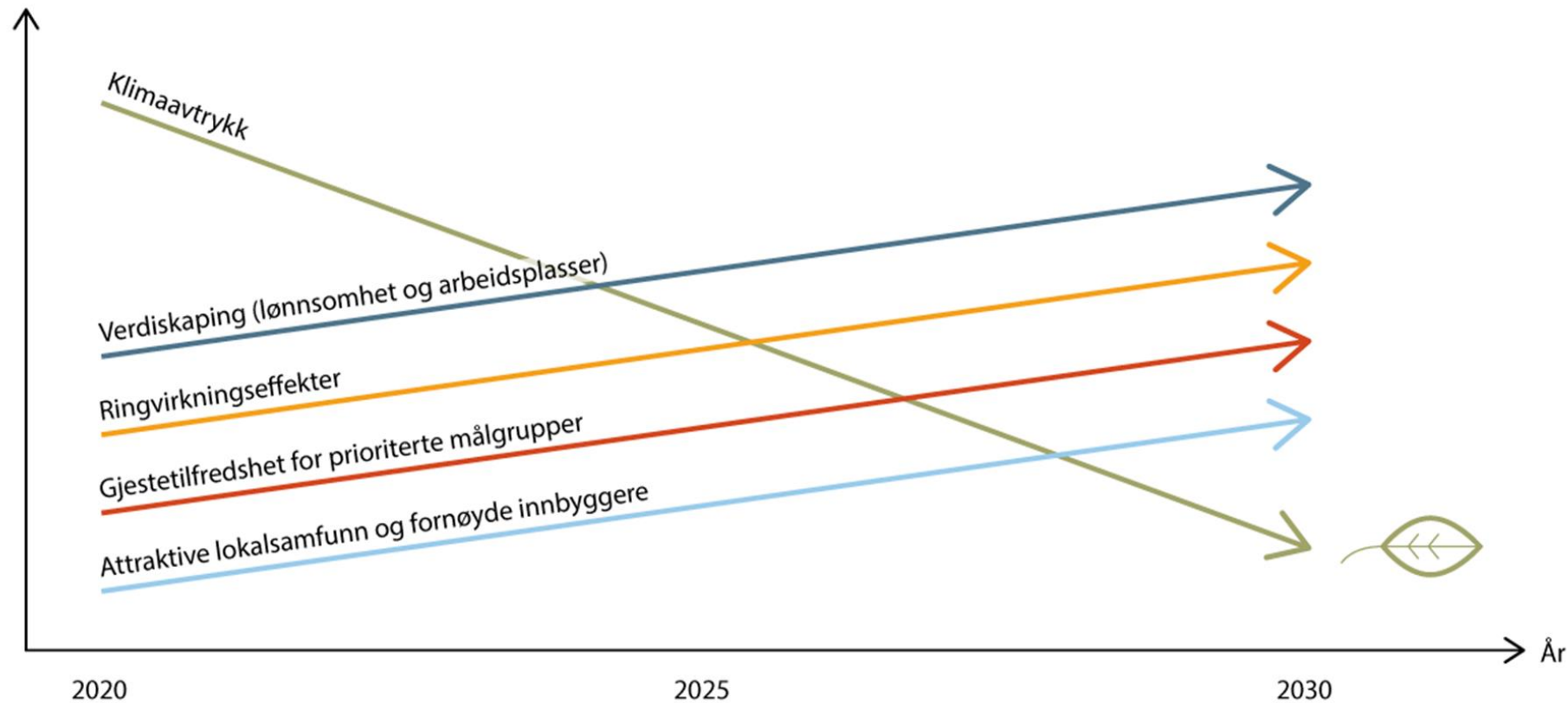
... som svekker:

- Skatteinngangen
- Næringsutvikling
- Attraktivitet

BÆREKRAFTIG REISEMÅL

LOKALT ENGASJEMENT
I ET LANGT PERSPEKTIV

Campingplass

Schongslunden

Forsøpling

Bygdeopplevelser

Barn og unge

Info

Tyrifjorden

Miljø og bærekraft

Levende_sentrum

Vei/Kø

Overnatting

Kollektivtilbud

Parkering

Elvene

Restaurant_Lokalmat

Friluftsliv/Sport

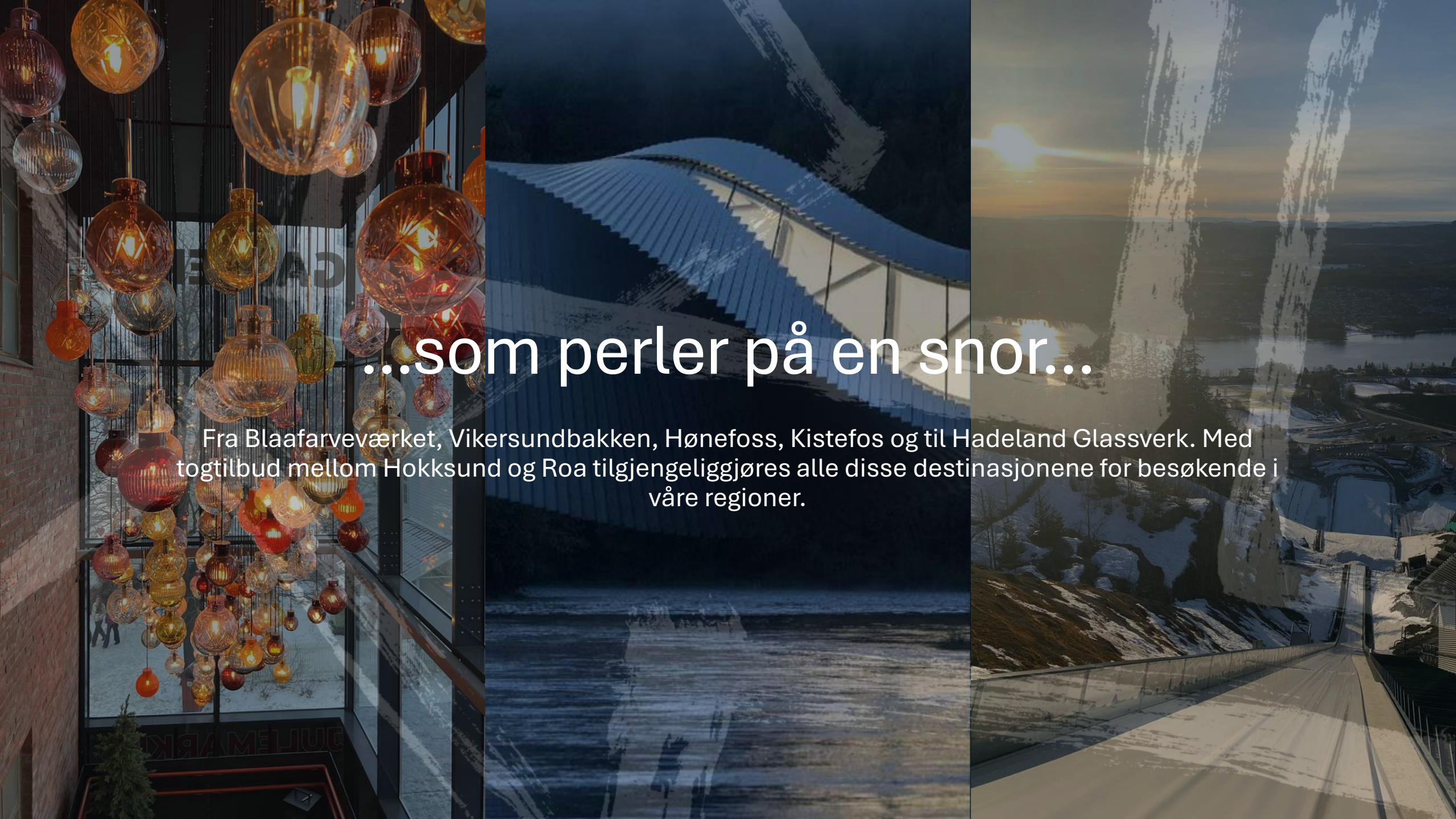
Fritidsaktiviteter

Ringkollen

Bobil

Vikinghistorie

Kultur/Historie

...som perler på en snor...

Fra Blaafarveværket, Vikersundbakken, Hønefoss, Kistefos og til Hadeland Glassverk. Med togtilbud mellom Hokksund og Roa tilgjengeliggjøres alle disse destinasjonene for besøkende i våre regioner.

A man with a beard and glasses, wearing a tan coat over a black turtleneck, is smiling and leaning against a blue train car. He is holding a grey backpack. The train is moving, as indicated by the blurred background.

Hvorfor skal tog prioriteres i våre regioner?

Det er et stort potensiale for å redusere bilparken når gjennomsnittshusholdningen i våre regioner har 1,9 biler!

... og ikke minst ...

... beredskap!

- Beredskapsvei for Oslotunnelen
- God kapasitet på traséen
- Avlaste trafikk ut av Oslo
- Gardermoen
- Regjeringen ber om at det utarbeides beredskapsplan

Mulighetsstudie levert januar 2024

Konklusjon: Dette kan vi få til!

Ringeriksregionen og Hadelandsregionen interkommunale politiske råd

► Togtilbud Hokksund-Roa

Mulighetsstudie

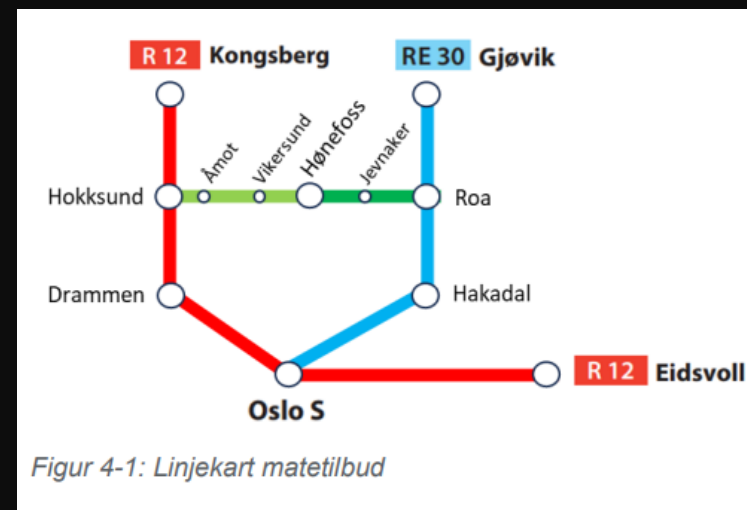
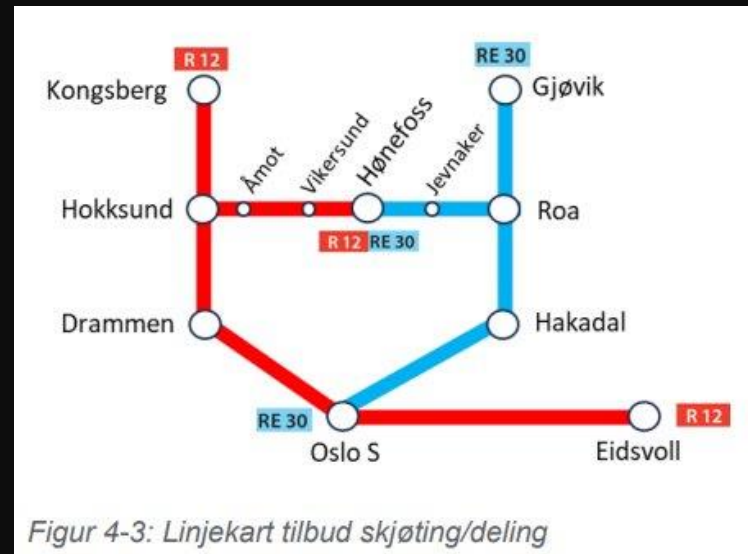

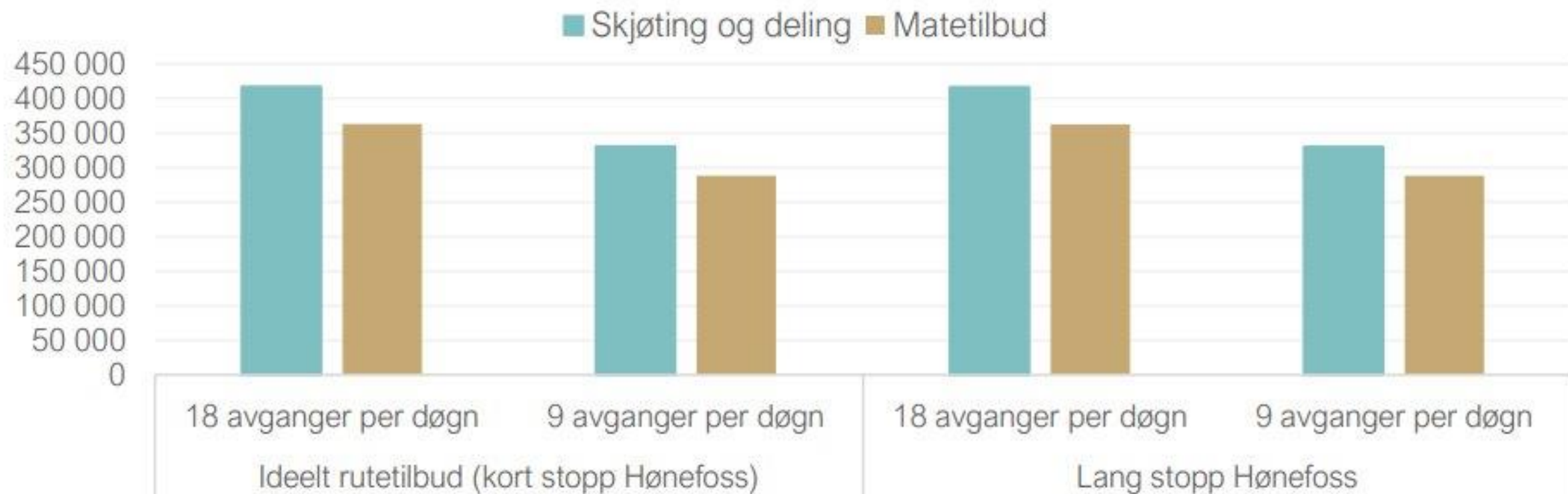
Foto: Norske Tog.

Skjøte og dele ...

... eller ...

... mate.

Tabell 7-7: Tilskuddsbehov som følge av nytt togtilbud, beregnet for alternativ med matetilbud og skjøting/deling. Alle tall er i millioner 2022- kroner.

	Matetilbud		Skjøting og deling	
	Timefrekvens	Redusert frekvens	Timefrekvens	Redusert frekvens
<i>Billettinntekter</i>				
Tog	27	22	31	25
Buss	-4	-4	-4	-4
Sum	23	18	27	21
<i>Driftskostnader</i>				
Tog	78	37	252	122
Buss	-20	-10	-20	-10
Sum	58	27	232	112
<i>Tilskuddsbehov</i>				
Tog	51	15	220	97
Buss	-16	-6	-16	-6
Sum tilskuddsbehov	35	9	205	91

Passasjergrunnlag

Er det et eksisterende behov? Eller vil togtilbudet skape et behov?

Hva kan prosjektet bidra med i regionene?

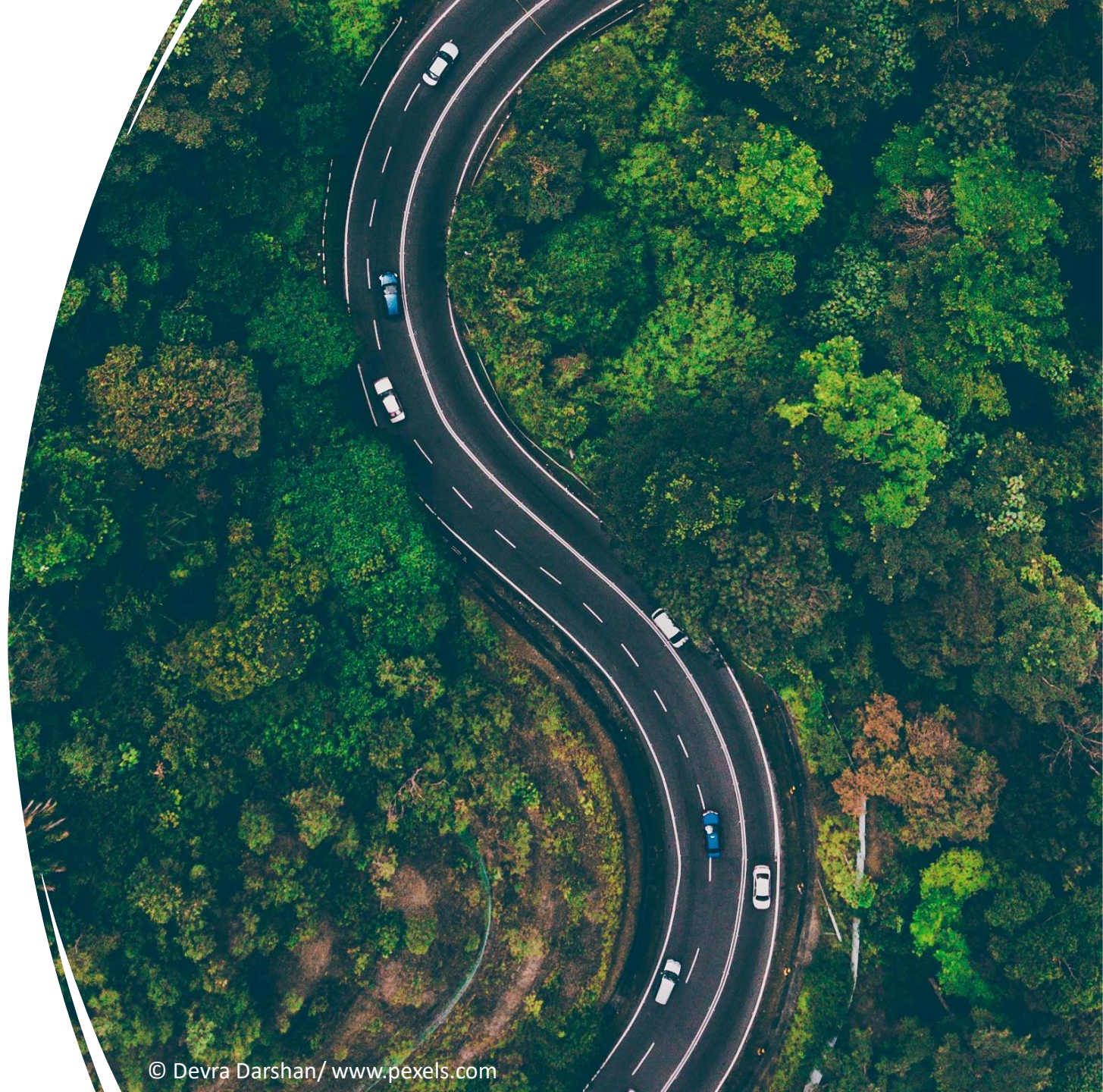
- Mer sosial inkludering
- Økt regional tilknytning
- Demografiske endringer
- Forbedret livskvalitet

Klima og miljø

**«Biler og busser elektrifiseres –
kun bagatellmessig reduksjon
i utslipp på strekningen»**

Det er riktig. MEN ...

Tog fremfor bil vil redusere mer enn eksos

- Støy og annen forurensning til luft, vann og jord

- Areal!

- Klimagassutslipp fra veibygging og vedlikehold

- Knappe ressurser

Et bidrag til bedre livskvalitet

- Økt mobilitet
- Mer trafiksikkerhet
- Økt folkehelse
 - Sosiale møtepunkter
 - Mer gange og sykkel
- Bedre tettsteder

Tegningene i teksten er laget av barn i Harekas barnehage i Halden og Kollen Naturbarnehage i Saltnes

Togringen – et kinderegg

Derfor er tog bedre enn buss!

92 stopp mellom
Hønefoss og Drammen

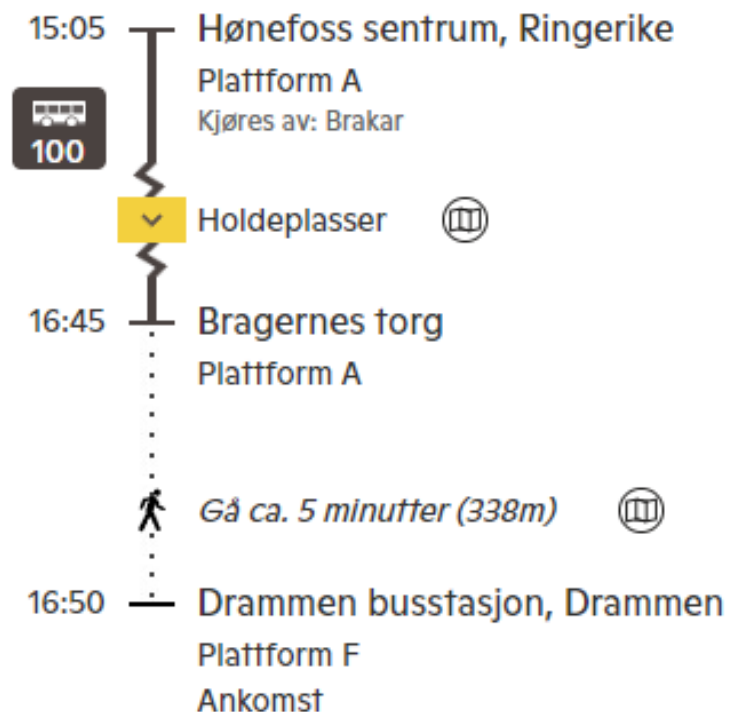
1 time på buss = 1 time

1 time på tog = 1 arbeidstime
= 1 time spart på kontoret?

Avg: 15:05 - Ank: 16:50

Reisetid 01:46

Pris	1 x voksen	142,-
	1 x barn/honnør	71,-

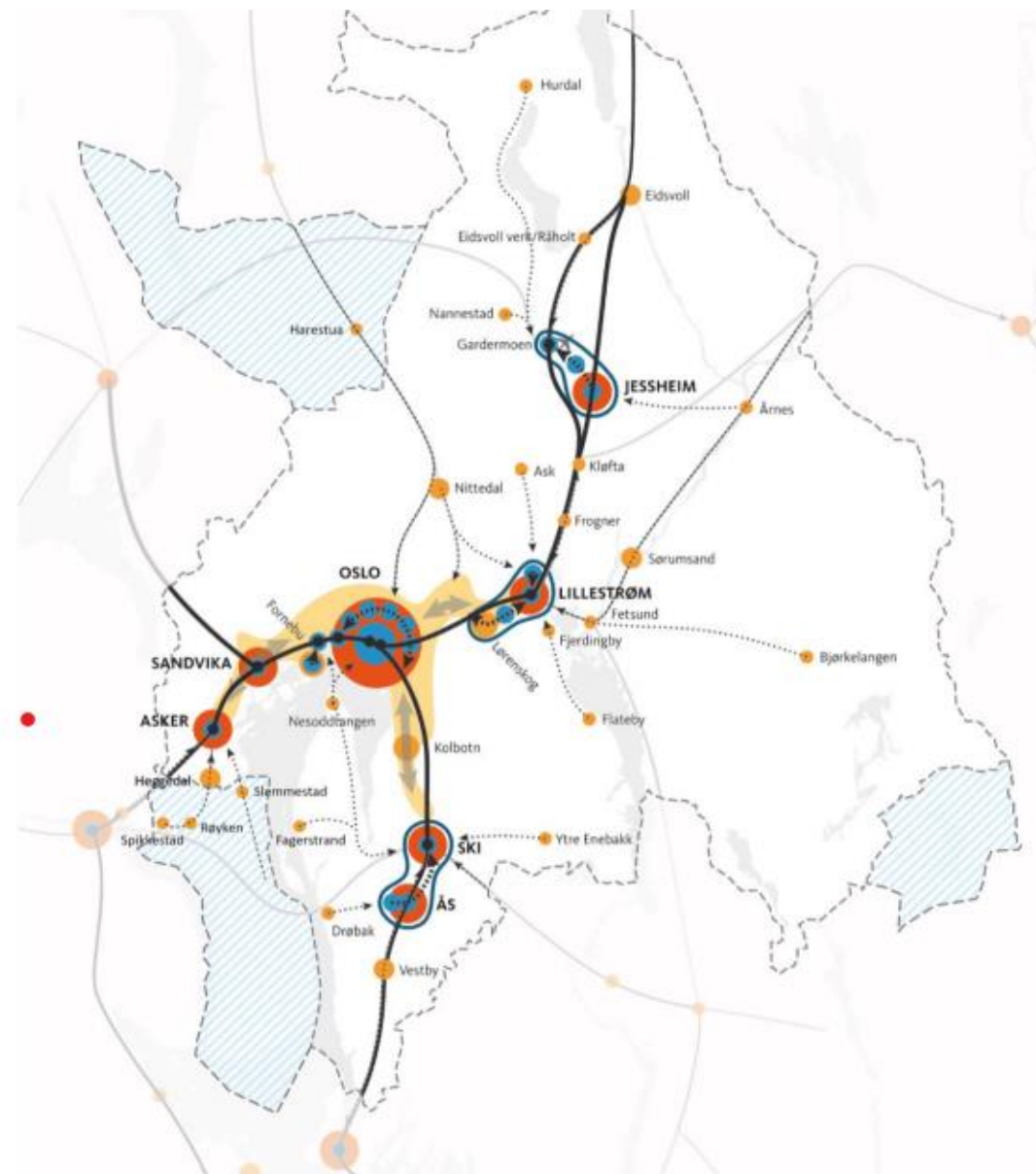
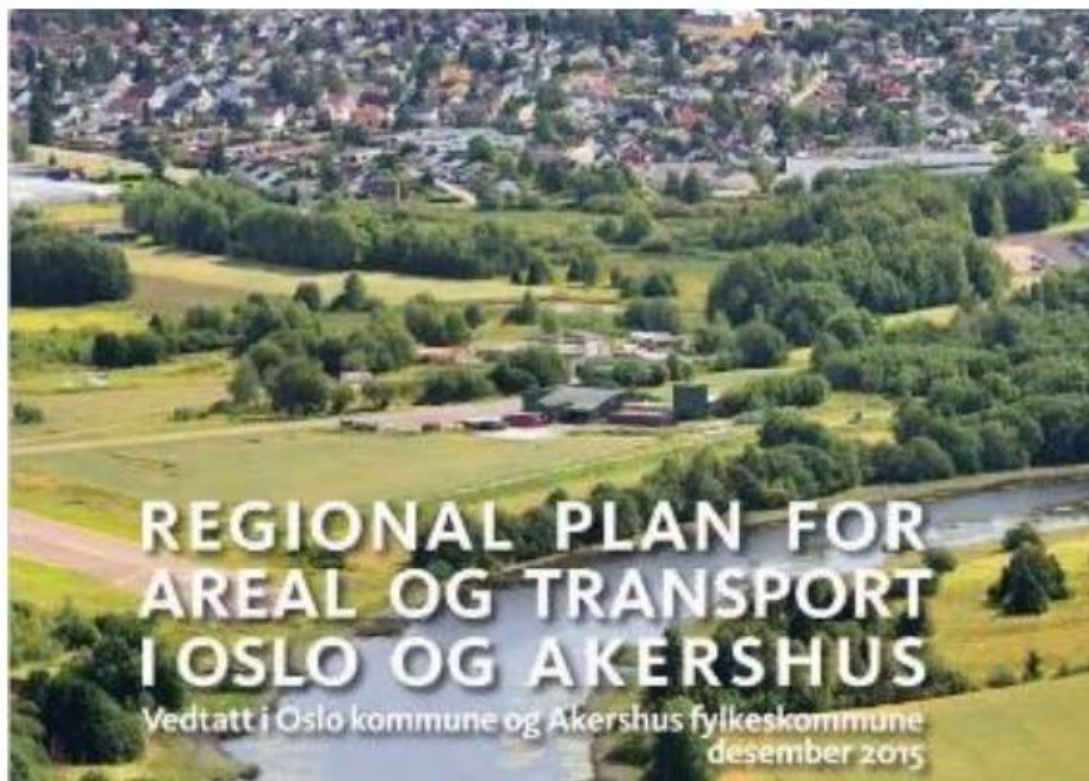
Besparelse i tid = 30 minutter – hver vei!

Potensiell arbeidstid kombinert med pendling = 2 timer per dag!

Tog mellom Roa og Hønefoss Kun 32 minutter
(vil knytte regionene bedre sammen)

Reiserelasjon	Kjøretid Bil (Referanse og med nytt togtilbud)	Reisetid Kollektiv	
		Referanse (buss)	Med nytt togtilbud
Hønefoss–Drammen	66	100	72
Vikersund–Drammen	51	60	47

«Forbilledlig enkel – det gjør den sterk»

Meld. St. 14

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Nasjonal transportplan 2025–2036

**«Å ta vare på det vi har,
utbedre der vi kan og bygge
nytt der vi må»**

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE

SpareBank **1** stiftelsen
RINGERIKE

SpareBank **1** stiftelsen
JLN

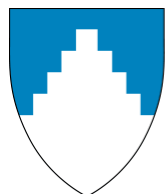

Ringeriksregionen

HADELAND

BANE NOR

AKERSHUS
FYLKESKOMMUNE

Takk til samarbeidspartnere og
finansielle bidragsytere!

STRATEGI FOR FASE-2 – TOGRING VIKEN VEST

Bakgrunn

Oppdragsgiverne Hadeland Nært og Naturlig IPR og Ringeriksregionen IPR har gjort følgende vedtak:

1. Mulighetsstudien tas til etterretning og fase 1, «Analysefasen», i prosjekt Togring Viken Vest avsluttes.
2. Prosjektgruppen «Togring Viken Vest» starter opp arbeid med fase 2 «Gjennomføring».
3. Prosjektgruppen og begge de Interkommunale politiske rådene skal samarbeide om å legge en felles strategi om hvordan fase 2 skal gjennomføres.

På bakgrunn av overnevnte vedtak legger prosjektet frem en strategi for det videre arbeidet slik at prosjektets målsetning søkes oppnådd:

- Etablere permanent helårlig tilbud med persontransport på togstrekningen mellom Hokksund – Hønefoss – Roa med videre forbindelse til Oslo, som forutsetter statlig kjøp.
- Tilbudet skal være en del av et større ringbanenett for tog i det sentrale østlandsområde i randsonen til Oslo og som binder sammen fylkene Buskerud, Akershus og Innlandet.
- Togtilbudet skal blant annet ivareta behovet for kollektivtransport for innbyggere, reiseliv og næringsliv i Ringeriksregionen, Hadelandsregionen og tilstøtende regioner i et samfunnsøkonomisk og bærekraftig perspektiv.
- Togtilbudet skal gjøre våre regioner til attraktive lokasjoner for eksisterende og potensielle nye virksomheter ved å tilgjengeliggjøre lokasjonene for et større arbeidsmarked.
- Togtilbudet vil beredskapsmessig kunne ha en viktig betydning for togforbindelsen mellom vest og øst for Oslo. Rikstunellen/Oslotunellen er i dag overbelastet med de følger dette har.
- Togtilbudet vil være et svært viktig supplement til et allerede dårlig busstilbud i regionene. Med timesavganger på strekningen vil togtilbudet kunne være “rygggraden” til busstilbudet.
- Togtilbudet går på tvers av fylkeskommuner hvor bussforbindelser ikke korresponderer, og bidrar på den måten til mer effektivt kollektivforbindelse på tvers av kommuner og regioner.
- Togtilbudet er på ingen måte en erstatning for Bergensbanens forkortelse (Ringeriksbanen), men vil på sikt kunne være en viktig mateforbindelse til denne banen.

Beskrivelse

Prosjektet har gjennomført fase 1, *analysefasen*. Det er innhentet kunnskapsgrunnlag, blant annet i form av en utarbeidet mulighetsstudie som beskriver fremtidig passasjergrunnlag, kostnader og alternative rutemodeller.

Hovedmålsetningen for fase 2 er at; ***samferdselsdepartementet skal innstille for offentlig kjøp av persontransport på togstrekningen i forbindelse med stortingets budsjettprosess i 2026.*** Det er de sentrale myndigheten som gjør de politiske og økonomiske prioriteringene som er avgjørende for å oppnå hovedmålsetningen. Strategien her tar derfor utgangspunkt i at hovedmålet oppnås ved påvirkning gjennom sentrale myndigheter.

I det følgende vil strategien beskrive hvordan de politiske og administrative nivåene i regionens kommuner skal kommunisere og påvirke forskjellige miljøer og enkeltpersoner som kan bidra til å nå hovedmålsetningen i fase 2.

Troverdig kommunikasjon er det viktigste tiltaket i en kommunikasjonsstrategi opp mot relevante aktører. Kommunikasjonen må være faktaorientert, herunder basere seg på kunnskapsgrunnlaget fremlagt av prosjektgruppen. Kommunikasjonen må også være tydelig på klima- og samfunnsmessige.

I gjennomført mulighetsstudie, mangler nærmere utdypning rundt prosjektets samfunnsmessige betydning, og også den langsiktige klimagevinsten prosjektet kan ha.

For å få et godt nok faktagrunnlag opp mot bevilgende myndigheter, har prosjektet fått økte økonomiske midler fra Klima- og miljødirektoratet som gjør det mulig å kartlegge dette. Prosjektgruppen vurderer hvilke fagmiljøer internt eller eksternt som kan gjennomføre samfunns- og klimaanalyser innenfor prosjektets rammer.

Prosjektet representerer to fylker, hvilket skjerper viktigheten knyttet til kommunikasjon av ett unisont og tydelig budskap. I fase 1 har prosjektgruppen blitt drevet av representanter fra de aktuelle kommunene som har bidratt inn i prosjektet i tillegg til sin ordinære jobb. I og med at prosjektkoordinator slutter 1. desember foreslås at IPRene frikjøper en koordinator i 20% stilling for 2025.

Ansvarsfordeling

Kommunikasjons- og påvirkningsarbeidet må gjøres målrettet fra og til riktige aktører. I det følgende er det satt opp ansvarsfordeling for kommunikasjons- og påvirkningsarbeid. En nærmere beskrivelse av de forskjellige aktørene og mottakere som nevnes, er listet opp lenger ned i strategidokumentet.

Ansvarsfordeling for ordførere, IPR representantene og gruppeledere i de aktuelle kommunene:

- Fronte prosjektet internt i regionen, slik at alle interessenter arbeider sammen om realisering
- Arbeide innad i egne partier på lokalt, regionalt og mot nasjonalt nivå
- Utpeke én person i hvert IPR med særskilt ansvar for prosjektet
- Etablere samarbeid mellom politisk ledelse i fylkene
- Etablere dialog med politisk ledelse i Samferdselsdepartementet
- Sørge for at prosjektet blir behandlet som innspill eller muntlig høring i Transport og kommunikasjonskomiteen

Ansvarsfordeling for prosjektgruppen, administrasjonen i kommunene:

- Orienter alle kommunestyrene om status i prosjektet
- Gjennomføre togtur med inviterte gjester.

- Gjennomføre møter med faginstanser som VY, Bane NOR og andre, med mål om samarbeid for gjennomføring
- Fremskaffe kunnskapsgrunnlag gjennom samfunns- og klimaanalyser
- Opprette dialog med miljøene som står for motkrefter
- Sørge for at Jernbanedirektoratets ledelse blir kjent med faktagrunnlaget i prosjektet
- Etablere kontakt med departementsråd i samferdselsdepartementet
- Følge opp politiske behov og oppdukkende oppgaver
- Evaluere prosjektgruppens sammensetning og eventuelt tilføre nødvendige ressurspersoner.

Informasjonspakker

Prosjektgruppen utarbeider to forskjellige informasjonspakker som både administrative og politiske representanter kan bruke i forskjellige anledninger i møte med relevante mottaker for informasjon.

1. «Heispresentasjon» på ca 30 sekunder: en liste med samtalepunkter som innvier mottakeren i prosjektet, fremmer argumentene for, og gjør mottakeren nysgjerrig på mer informasjon.
2. Powerpointpresentasjon på ca 15 minutter som på en profesjonell måte redegjør for dagens situasjon, kunnskapsgrunnlaget og fremtidige positive konsekvenser ved etablering (ved bruk av ligningen?). Presentasjonen utformes slik at den kan brukes av alle som kommuniserer prosjektet.

Myndighetsaktører

For å kunne gjennomføre målrettet kommunikasjon og påvirkning, må det kartlegges hvilke aktører som har myndighet til å kunne påvirke transporttilbudet. Videre må det kartlegges hvilke virkemidler som er tilgjengelig for å kunne kommunisere budskapet og påvirke beslutningene. En ikke-uttømmende oversikt er opplistet i det følgende:

Transport og kommunikasjonskomiteen (tidligere samferdselskomiteen)

Komiteen arbeider med saker som omhandler innenlands transport. Komiteen gjennomfører muntlige høringer og mottar skriftlige innspill.

Stortingets forretningsorden § 27 Komitéhøringer

Komiteen kan avholde høringer. Med høring menes et møte i komiteen der den mottar muntlige forklaringer fra personer som den selv anmoder om å komme, eller som søker om å få legge frem opplysninger for komiteen. En tredjedel av medlemmene i komiteen kan kreve at det skal avholdes høring i en sak og beslutte hvem som skal anmodes om å møte til høring.

§ 27 a Skriftlige høringsinnspill

Komiteen kan treffe beslutning om å invitere til skriftlige høringsinnspill i en sak den har til behandling. Skriftlige høringsinnspill kan tre i stedet for eller komme i tillegg til en muntlig høring.

Medlemmer:

Verv	Navn	Parti
Leder	Gjelsvik, Sigbjørn	Sp
Første nestleder	Sve, Frank Edvard	FrP

Andre nestleder	Helleland, Trond	H
Medlem	Blikra, Jone	A
Medlem	Eskeland, Liv Kari	H
Medlem	Fagerås, Mona	SV
Medlem	Iversen, Geir Adelsten	Sp
Medlem	Karlsen, Tom Einar	A
Medlem	Larsen, Erlend H	
Medlem	Lien, Geir Inge	Sp
Medlem	Persen, Marte Mjøs	A
Medlem	Skjelstad, André N.	V
Medlem	Stordalen, Morten	FrP

Samferdselsdepartementet (SD)

Kjerneoppgavene til SD er langtidsplanlegging, utredning, analyse, lover, forskrifter, konsesjoner og budsjettarbeid for jernbanesektoren. SD forbereder saker som skal legges fram for Stortinget, Nasjonal transportplan og det årlige statsbudsjettet. SD skal følge opp at jernbaneetaten og jernbanetilsynet, innenfor tildelte bevilgninger, driver i samsvar med fastsatte mål og resultatkrav og andre forutsetninger fra Stortinget og departementet. I tillegg skal SD forvalte eierinteressene til staten i VYgruppen AS, Norske tog AS, og i statsforetaket Bane NOR.

SD blir ledet av samferdselsministeren. Statssekretærer og politisk rådgiver utgjør den øvrige politiske ledelsen. Departementsråden er administrativ leder for departementet og den fremste rådgiveren til politisk ledelse i departementets saker.

Kalsås, Tom, Statssekretær tlf. 22 24 81 05

Kroglund, Abel Cecilie Knibe, Statssekretær tlf. 22 24 81 07

Kulild, Villa, Departementsråd tlf. 22 24 81 06

Storingsrepresentanter som er engasjert i prosjektet:

Ola Elvestuen energi og miljøkomiteen V ola.elvestuen@stortinget.no

Kathy Lie SV kathy.lie@outlook.com tlf 91146138

Per Olaf Lundteigen SP per.lundteigen@stortinget.no

Jernbanedirektoratet

Jernbanedirektoratet er et forvaltningsorgan direkte underlagt Samferdselsdepartementet.

Jernbanedirektoratet er det koordinerende leddet i jernbanesektoren mellom

Samferdselsdepartementet og de øvrige jernbanevirksomhetene. Direktoratet er

Samferdselsdepartementets faglige rådgiver i jernbanespørsmål, har myndighetsoppgaver og er bestiller av tjenester innen infrastruktur og persontrafikk.

Nettside: <http://www.jernbanedirektoratet.no/>

Knut Sletta, Jernbanedirektør, Tlf. 40 24 18 87

Erik Lund, Avdelingsdirektør for kjøp og avtalestyring, tlf. 92 23 79 70

Bane NOR

Et statsforetak som hører inn under Samferdselsdepartementet. Foretakets formål er å sørge for tilgjengelig jernbaneinfrastruktur, som grunnlag for transport av personer og gods på det nasjonale jernbanenettet. Foretakets samfunnspålagte oppgaver er planlegging, utbygging, forvaltning, drift og vedlikehold av det nasjonale jernbanenettet, samt trafikkstyring og forvaltning av jernbaneeiendom.

Prosjektets kontaktperson fra Bane Nor er Lars Rugtvedt som er leder for drift Nor Vest tlf 93035669

Nettside: <http://www.banenor.no/>

Vygruppen AS

Vy er et aksjeselskap fullt ut eid av staten v/Samferdselsdepartementet. VY operer innenfor de fire virksomhetsområdene tog, godstransport, kundeopplevelse og innovasjon. Vy er operatør på all togtrafikk på Østlandet i tillegg til Bergensbanen, Vossebanen og Flåmsbana.

Nettside: <https://www.vy.no/vygruppen/om-oss> Leder for VY Gjøvikbanen Vivian Arnesen tlf 41609360

Leder for Vy Vest Yvonne Torgersen Hetlevik tlf 91919799

Ruter

Ruter AS er et offentlig eid selskap som er ansvarlig for kollektivtrafikken i Oslo og Akershus. Ruter avgjør takster og rutetilbud for T-bane, trikk, buss og ferjer i de to fylkene, som deretter bestilles fra ulike operatørselskaper. For buss og båt tildeles kontraktene etter anbudskonkurranser.

Administrerende direktør er Bernt Reitan Jenssen

Innlandstrafikk

Innlandstrafikk er kollektivtransportforvalter for Innlandet fylke, organisert som en seksjon i Innlandet fylkeskommune. 1. januar 2020 ble Hedmark Trafikk og Opplandstrafikk slått sammen til Innlandstrafikk. Innlandstrafikk dekker hele det nye fylke Innlandet.

Lars Baukhol, seksjonssjef kollektivtransport Innlandstrafikk

Fylkene

Fylkene har jevnlig møter med Jernbanedirektoratet hvor fylkene spiller inn behov og ønsker for togtilbud.

Akershus fylkeskommune personer med sentrale roller og personen som deltok på togtur

Fylkesråd for samferdsel: Håkon Snorheim (H).

Fylkestingspolitikere fra regionen: Nils Erik Mossing og Line Biagio Solvang

Leder for samferdselskomiteen i Akershus Margrethe Prah Thoresen (V) margrethe@afk.no tlf 48024505

Lars Birger Salvesen Nestleder komite for finans og organisasjon , gruppeleder KrF Akershus f

Jane Bråthen Sp janebr@afk.no medlem av fylkestinget gruppeleder samferdselskomite

Kristoffer Robin Haug kristoffeh@afk.no Miljøparti de grønne

Buskerud fylkeskommune Personer med sentrale roller og personer som deltok på togtur

Hovedutvalg for samferdsel, Leder Christopher Amundsen Wand (H)

Fylkestingspolitikere fra regionen, Mons-Ivar Mjelde, Roger Larsen, Christopher Wand, Inger Kammerud, Ståle Versland.

Tonje Enersen AP tonjeene@bkf.no

Mari Djupvik Bråthen Høyre maribrath@bkf.no

Hans Petter de Fine Rødt hansf@bkf.no

Anne Lene Nydal Berglia Leder sekjon mobilitet Buskerud fylke

Turid Solberg Thomassen turidtho@bfk.no medlem av samferdselsutvalget Buskerud fylkeskommune

Lars Stemnerg larsstnb@bfk.no hovedutvalg for samferdsel, Buskerud fylkeskommune

Morgan Langfeldt morgan@bfk.no leder hovedutvalg for kultur, idrett og folkehelse Buskerud f

Andre Interessenter:

- Oslo kommune
- Oslo regionen
- Stor-Oslo Nord
- Lokalt næringsliv

Motkrefter

Andre prosjekter som arbeider for utvidet jernbanetilbud: Kongsvingerbanen, Kongsberg, Lillehammer og ytre del av intercitysystemet på Østlandet.

Flere regionale interessenter som mener at profilering av Togring Viken vest kommer i konflikt med arbeidet om å få realisert Ringeriksbanen, herunder politiske fraksjoner, næringslivsrepresentanter, sparebankstiftelsen og andre miljøer på Ringerike og i Modum

Enkeltrepresentanter for VY, Jernbarnedirektoratet og konkurrerende kollektivtilbud

Presentasjon av Togring Viken Vest (kortversjon)

Togring Viken Vest, handler om å etablere et kollektivtilbud på eksisterende jernbane mellom Hokksund, via Hønefoss til Roa og motsatt med videre forbindelse til Oslo, Gjøvik og Kongsberg

Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Hadeland- og Ringeriksregionen, men som støttes av flere naboregioner, fylker og fagmiljøer.

Mulighetsstudie:

Det er gjennomført en mulighetsstudie som forteller at timesavganger på strekningen er fullt gjennomførbart.

Timesavganger på strekningen vil gi en stor forbedring av kollektivforbindelsene innad i regionene, men fram for alt gi et kollektivtilbud mot Oslo med akseptable reise og pendletider.

Jernbanelinjen er i god stand, god kapasitet og har operative stasjoner ved knutepunktene. Det vil kun være behov for mindre oppgraderinger av stasjonene.

Dette er i tråd med regjeringens og fagmiljøenes anbefalinger om å gjenbruke eksisterende infrastruktur.

Effektiv reisetid på den 124km lange strekningen mellom Hønefoss via Hokksund til Oslo, vil være ca 1 time og 40 minutter. Effektiv reisetid på den 90 km lange strekningen mellom Hønefoss via Roa til Oslo, vil være ca 1 time og 20 minutter.

Mulighetsstudie har gjort beregninger på et nøkternt estimert passasjergrunnlag og normale billettpriser. Deres beregninger forteller at prosjektet er avhengig av en ekstern støtte på 100 kr pr billett, tilsvarende 35 millioner pr år for at prosjektet skal kunne realiseres.

Sammenlignet med mange andre jernbanestrekninger er dette et beskjedent beløp.

Samfunnsgevinsten for regionene

Regionene har relativt lav befolkningsvekst til tross for nærheten til Osloområdet. Gjennom innbyggerundersøkelser og tilbakemeldinger fra næringslivet, oppgis samferdsel og kollektivtilbud som den viktigste forutsetningen for å øke attraktiviteten til regionene.

Med utgangspunkt i et svært dårlig kollektivtilbud til store deler av regionene i dag, vil timesavganger med tog øke attraktiviteten til innbyggere, næringsliv, tilflytning og reiseliv.

Stasjonene ligger fortrinnsvis i tilknytning til knutepunktene i regionene, som gjør at svært mange vil kunne bruke tilbudet. Videre vil dette gi kommunene bedre forutsetninger for å tilrettelegge for bærekraftig tettstedutvikling

Mye togtrafikk går gjennom Oslo og togringen vil derfor kunne være en avlastning for Oslo trafikken

Prosjektet vurderer å kartlegge nærmere hvilken samfunnsmessig betydning togtilbudet vil gi.

Klima

I mangel av et godt kollektivtilbud har hver husstand regionene tilnærmet 2 biler hver.

Mobiliteten i er derfor i all vesentlighet basert på bil. Utfordrende økonomi i fylke har redusert regulariteten i busstilbudet. Et togtilbud vil kunne være ryggraden i et kollektivtilbud i regionen, og sammen med å bidra til å redusere bilbruk, gi en klimagevinst

Beredskap

Beredskap blir mer og mer viktig i samfunnsplanleggingen og mobilitet er en viktig del av beredskapen. Togtrafikk gjennom Rikstunellen/Oslo-tunellen er svært trafikkert og gir stadig utfordringer og forsinkelser. Dette vil beredskapsmessig kunne medføre store konsekvenser.

Togringen vil derfor kunne ha stor beredskapsmessig betydning for å opprettholde persontrafikk utenom Oslo

Annet kollektivtilbud

Togstrekningen går igjennom et område som har et busstilbud som vil betjenes av tre fylker, og flere av de sentrale knutepunktene ligger i periferien til kollektivselskaperenes ansvarsområder og nedprioriteres. Brakar har allerede kuttet i busstilbud og Innlandstrafikk har varslet kutt, noe som forringer kollektivtilbudet i regionen ytterligere.

Tall og fakta

Innbyggere i kommuner hvor banen går igjennom (inkl Øvre Eiker) = ca 62 000 (92 000)

Strekning	Togring	Dagens busstilbud	privatbil
Hønefoss - Roa	32 minutter (ekskl 1 stopp)	1 t 25 min (inkl 41 stopp, ett bytte) ikke etter kl 17	31 min
Hønefoss - Hokksund	43 min (ekskl 4 stopp)	1 t 42 min (inkl 72 stopp) Ikke etter kl 15.30	56 min

Gnist-programmet ved DOGA

DOGA (Design og arkitektur Norge) er en del av regjeringens virkemiddelapparat for innovasjon og verdiskaping. DOGAs mål og arbeid er satt av Kommunal og distriktsdepartementet (KDD) og Næringsdepartementet (NFD).

Gnist 2025

Gnist er et innovasjonsprogram for kommuner i hele landet som vil jobbe på nye måter med bærekraftig steds- og næringsutvikling. Gnist startet opp i 2020, og siden da har 21 kommuner deltatt i programmet.

Gjennom Gnist-programmet tilegner kommunene seg kompetanse, metoder og praktiske verktøy for å løse utfordringer i eget lokalsamfunn. Deltakerne settes i stand til å tenke og jobbe på nye måter. Utgangspunktet for slike prosesser er innbyggernes behov, stedenes eksisterende fortrinn og overordnede premisser for utvikling.

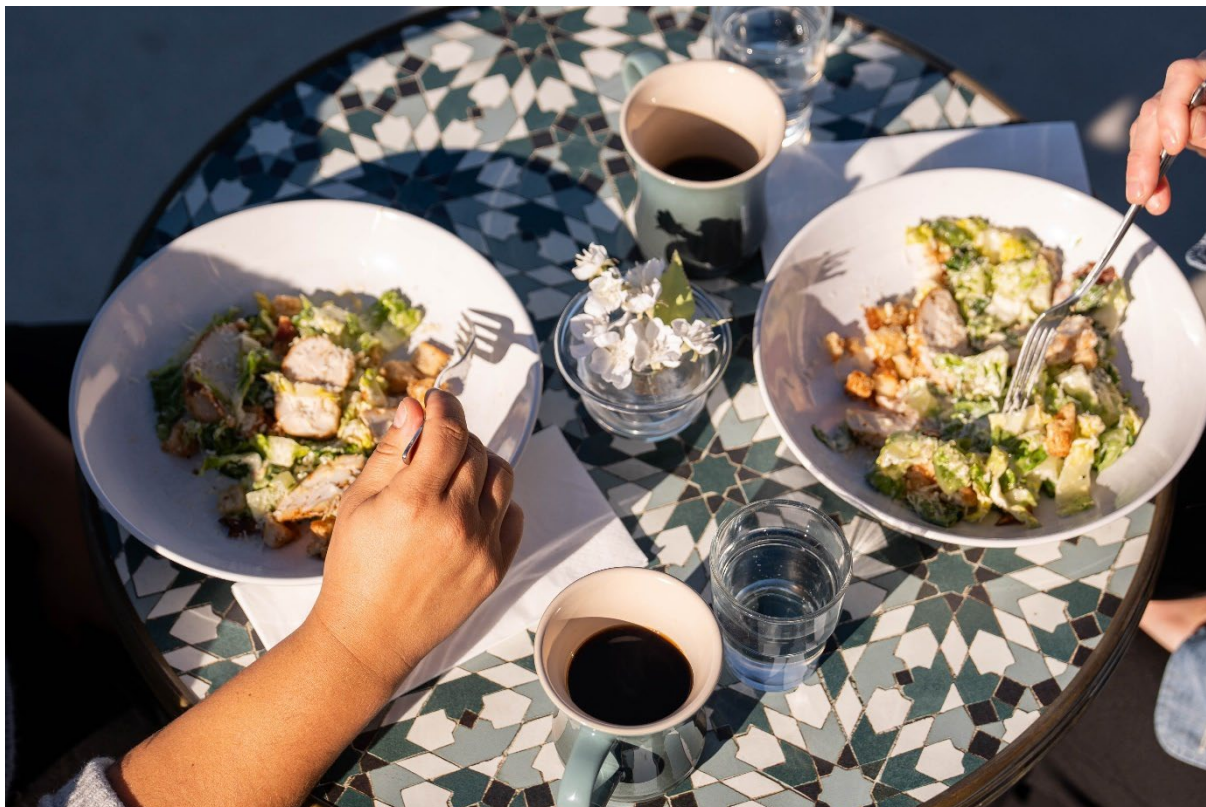
- Et av målene med Gnist er å bygge endringskapasitet i norske kommuner, og det krever brede og gode samarbeid på tvers av offentlig, privat og sivil sektor. Slik kan man sammen ta fatt på fremtidens sammensatte utfordringer på en konstruktiv og innovativ måte.
- Gjennom Gnist innovasjon får kommunen hjelp til å se sin rolle med et nytt blikk, tydeliggjøre egne utfordringer og peile ut helt nye, bærekraftige veier for å løse dem, på en måte som ivaretar både kortsiktige og langsiktige behov og interesser hos alle involverte.
- Gnist kan bidra til realisering av eksisterende planer i kommunene, men også synliggjøre behov for å endre planer eller strategier.
- En viktig del av Gnist er kunnskaps- og erfaringsutveksling om innovativ lokalsamfunnsutvikling på tvers av kommuner og regioner.
-

«Det er helt åpenbart for oss etter Gnist-prosessen at kommunal sektor trenger å jobbe med deisgndrevet innovasjon»

Kari Røegh- Prosjektleder Gnist, Kragerø kommune

Regional handlingsplan for Hadeland med budsjett 2025

for Hadeland IPR - Interkommunalt politisk råd

(Bilde fra markedsføringsfilm 2024 «Du kan fortsatt...», enebolig i Julibakka, Gran kommune)

Innledning

Kommunene Lunner, Jevnaker og Gran er blitt enige om ny samarbeidsavtale for det regionale politiske samarbeidet. Det er også besluttet å endre navn til Hadeland IPR¹. Beslutningen om ny samarbeidsavtale ble tatt i kommunestyrene i desember 2024. Hadelandserklæringen som ble vedtatt i kommunestyrene i juni 2023 danner grunnlaget for denne samarbeidsavtalen.

Samarbeidsavtalen beskriver at rådet skal utvikle politikk og stimulere til utvikling innen nærmere bestemte områder, herunder

- Omdømmebygging og ivaretagelse av merkevaren Hadeland

¹ IPR står for Interkommunalt politisk råd. Denne betegnelsen må være en del av navnet gitt i kommunelovens §18-1.

- Tilflytting, stedsutvikling og attraktivitet
- Kompetanseutvikling
- Næringsutvikling
- Infrastruktur
- Klima/miljø

Videre står det i samarbeidsavtalen:

«Denne politikken skal utvikles gjennom tilrettelegging av møteplasser for politisk og administrativ ledelse samt møteplasser med fylkeskommunene og andre samarbeidspartnere. Fylkeskommunene har en spesielt viktig rolle med tanke på deres regionale planer og det politiske rådet må legge til rette for god dialog og samarbeid med dette forvaltningsnivået.

Rådet kan velge å arbeide med andre temaer og oppgaver som er viktige for Hadeland som region.»

Handlingsplan 2025 er et overordnet styringsdokument. Formålet er å beskrive de viktigste utviklingstrekkene, satsingene og mulighetene for samarbeidet mellom Hadelandskommunene dette året. Den skal også vise et overordnet budsjett for 2025.

Om Hadeland IPR

Hadeland Interkommunalt Politisk Råd (IPR) er et politisk samarbeidsorgan for kommunene Gran, Jevnaker og Lunner. I tillegg inviteres fylkene Akershus og Innlandet til alle representantskapsmøter i rådet. Kommune-lovens §18 om interkommunalt politisk råd er førende for arbeidet til rådet. "Veileder om interkommunalt samarbeid etter reglene i kommune-loven"² som ble publisert oktober 2023 legger også grunnlaget for arbeidet.

Representantskapet består av tre folkevalgte representanter fra hver av kommunene. Ordfører skal være en av representantene. Kommunedirektørene i kommunene møter i rådet med samme rettigheter som i kommunestyrene.

Fylkene er ikke formelt medlemmer i rådet, men har utpekt representanter til å møte i representantskapsmøtene dersom de blir invitert. Innlandet fylke har to representanter samt en fast administrativ representant som følger opp det politiske rådet. Akershus fylkeskommune har oppnevnt fylkesråd for finans samt to representanter fra fylkestinget. Det er også en fast administrativ representant som følger opp det politiske rådet fra Akershus sin side.

Det er vedtatt en samarbeidsavtale i november /desember 2024 i de tre kommunestyrene som er tilgjengelig på <https://regionhadeland.no/moeter-og-dokumenter.606728.no.html> under Aktuelle dokumenter. Det er også utarbeidet en møteplan for 2025, se sak 27/24 i dagens møte.

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-om-interkommunalt-samarbeid/id2998121/>

Møteplan 2025	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Des
Hadeland IPR - politiske organer												
Representantskapsmøte		14		25		13			19			12
Felles formannskapsmøte						13				24		
Hadelandsting						13				24		
Arbeidsutvalg (mandager etter lunsj)	27	24	10	7	26	23		18	8	13	10	1
Hadeland IPR - administrative grupper												
Kommunedirektørutvalg	27		10		26			18		13		1
Kommunikasjonsgruppe	x		x		x			x		x		x
Næringsgruppe (første onsdagen i mnd)	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x
Kraft / nett?	x		x		x			x		x		x
Energi / miljø?	x		x		x			x		x		x
Andre møteplasser vi er ansvarlig for / deltar i												
Regionalt kompetanseforum	17		7		23				19		28	
Hadelandskonferansen											21	
Dialogmøte med Ringeriksregionen												
Samarbeidsmøte med GRIP og SNR	22.jan			11							18	
Regional samferdselskonferanse?												
Ring 4 medlemsmøter		3			19 (busstur)							
Bioenergi - region Hadeland med statsråd	16.jan											
Stor-Oslo nord?												
Gjøvikregionen (evt samarbeidsmøter avventes til fremtidig fylkestilhørighet for Gran er avklart.)												

Hovedtema for de ulike politiske møtene:

Måned og type møte	Tema for møtet
Februar, representantskapsmøte	Regnskap for 2024 og oppstart av året
April, representantskapsmøte	Samferdsel
Juni, Hadelandsting	Programmet Hadeland nært og naturlig
September, representantskapsmøte	Kompetanse
Oktober, felles formannskapsmøte	Tilgang til energikilder
Desember, representantskapsmøte	Handlingsprogram og budsjett for 2026

I 2025 består sekretariatet av daglig leder i 90% stilling og rådgiver i 30% stilling. Sekretariatet vil også knytte til seg en prosjektleder i 100% engasjement da finansieringen av programmet Hadeland nært og naturlig gir rom for dette. Dette engasjementet vil vare i 2 år med forlengelse i ett år dersom prosjektet gir gode resultater. Denne rekrutteringsprosessen vil starte så raskt det er mulig. Daglig leder kommer også til å bruke noe av sin tid på programmet Hadeland nært og naturlig.

Sekretariatet har kontor sammen med Hadelandshagen på Gran og på Harestua. Det er også ønskelig med møtemuligheter i Jevnaker gjennom året. Gran er kontorkommune, arkivansvarlig og arbeidsgiver for sekretariatet.

Kommunale nettverk og tettere samarbeid med kommunene

Fra slutten av 2023 og gjennom hele 2024 har det blitt arbeidet med evaluering av IPR-et og det har blitt gjennomført arbeidsverksteder om hvordan og innen hvilke områder man skal arbeide regionalt på Hadeland. Dette er bakgrunnen for den nye samarbeidsavtalen. Et tema som har kommet klart frem er opprettelse av flere kommunale nettverk og at man må benytte mer av kommunenes ressurser gitt at sekretariatet i Hadeland IPR består kun av 1,2 årsverk.

Det er også lagt opp til faste møter for kommunedirektørene slik at de også har en møteplass for å diskutere regionalt samarbeid.

Det er derfor beskrevet i handlingsprogram for 2025 hvordan man skal samarbeide på tvers av kommunene innen ulike områder. Dette dokumentet er lagt ved sak 28/24.

(Bilde fra markedsføringsfilm 2024, «Du kan fortsatt...», Badeparken på Jevnaker)

Økonomiske rammer

Finansiering av arbeidet skjer gjennom bidrag fra kommunene, tilskuddsmidler fra Innlandet fylkeskommune, prosjektmidler fra Akershus fylkeskommune og bruk av fond fra tidligere regionråd.

Finansiering går til både drift av sekretariatet samt prosjekter og satsinger på Hadeland.

Innlandet bidrar med 1.250.000,- i tilskuddsmidler³ mot at kommunene bidrar med minimum 1.000.000,-.

I tillegg har Sparebankstiftelsen 1 Gran gitt en flerårig-gave til programmet “Hadeland nært og naturlig” på totalt 3,8 mnok med mulighet for ytterligere 0,6 mnok i 2027 som er det siste året for gaven. Dette spleiselaget mellom det offentlige og stiftelsen muliggjør en forsterket satsning på programmet Hadeland nært og naturlig i perioden. Vi vil i løpet av 2025 søke Sparebankstiftelsen JLN om midler til mer konkrete uttak i forbindelse med arbeidet i programmet Hadeland nært og naturlig.

³ Behandles i fylkesting 17-19. desember

Akershus fylkeskommune bidrar med midler til forprosjekt Kunnskapsbank som skal avsluttes i 2025. I tillegg er det søkt om midler til forprosjekt lokalmat som vi ikke har mottatt svar på enda. Hadeland IPR er i tillegg medsøker til disse søknadene til Akershus fylkeskommune som vi enda ikke har mottatt tilbakemelding på:

- Hovedprosjekt av sykkelprosjektet «Sykling på Hadeland» sammen med Visit Øst-Norge
- Søknad om midler i «Aktiv i Akershus» til planlegging av skilting av sykkel-løypene samt fysisk skilting i Lunner og Jevnaker kommuner. Det er Jevnaker kommune som har søkt i samarbeid med Hadeland IPR og Visit Øst-Norge.

I forbindelse med samarbeid om mulighetsstudie om bioenergi med Gjøvikregionen og Ringeriksregionen vil vi snarlig søke om 50.000,- fra henholdsvis Innlandet fylke og Akershus fylkeskommune.

For 2025 vil bidrag fra kommunene være på 1,5 mnok hvorav bidrag til IPR-delen er på 1 mnok, og dette fordeles på kommunene etter folketall. Bidraget på total 0,5 mnok til programmet "Hadeland nært og naturlig" fordeles likt på kommunene. Det vil i tillegg være igjen midler på fond ved inngangen til 2025, størrelse på fondet blir avklart når regnskapet for 2024 er klart.

Programmet "Hadeland nært og naturlig"

De to første fokusområdene for arbeidet i Hadeland IPR er beskrevet i samarbeidsavtalen som:

- Omdømmebygging og ivaretagelse av merkevaren Hadeland
- Tilflytting, stedsutvikling og attraktivitet

Arbeid med disse områdene ligger under programmet Hadeland nært og naturlig.

Hadeland er en kjent merkevare, men samtidig ligger regionen i en blindsoner når valg av nytt bosted eller næringsetablering skal tas. At Hadeland ligger innenfor timessirkelen fra Oslo og er en del av Osloregionen, er ukjent for mange. Merkevarebygging er et langsiktig arbeid, som må holdes ved like over mange år, og vi mener at profileringen av Hadeland må opprettholdes – samtidig som det knyttes opp mot en større strategi- eller innovasjonsprosess. Administrasjonen har gjort en del undersøkelser og hatt en rekke møter for å kartlegge ulike muligheter og samarbeidspartnere i en slik innovasjonsprosess.

Per i dag har vi landet på at Gnist-programmet i regi av Doga (Design og arkitektur Norge) vil være det mest hensiktsmessige. Gnist er et innovasjonsprogram for kommuner som vil jobbe på nye måter med lokalsamfunnsutvikling. I Gnist er de overordnede premissene innbyggernes behov og stedets eksisterende fortrinn. Formålet er å bygge bærekraftige lokalsamfunn. Se egen sak 26/24 som beskriver Gnist programmet og arbeidet med innovasjonsprosess ytterligere.

Selve grunnideen er å styrke Hadelandskommunene i sitt langsiktige utviklingsarbeid, slik at de blir mer bærekraftige, og kan dra bedre nytte av det regionale samarbeidet. Dette vil styrke lokalsamfunnet og bidra til bedre levkår for dem som allerede bor her, samt øke attraktiviteten for dem som vurderer å flytte hit eller etablere næring her. For å jobbe mer bærekraftig må man også evne å tenke innovativt. I Gnist-programmet er dette selve bærebjelken; at norske kommuner skal tilegne seg kompetanse, metoder og praktiske verktøy for å løse sine utfordringer, samt å utvikle endringskapasitet.

En stor fordel i programmet "Hadeland nært og naturlig", er at vi kan koble en innovasjonsprosess med øvrig arbeid som merkevarebygging, markedsføring og bolyst/blilyst-prosjekter. På denne måten kan gode tiltak og krefter gjensidig forsterke hverandre.

Hvilken utfordring man velger å starte med, er ikke avgjørende, da det er selve prosessen og det man lærer og avdekker underveis, som blir det viktigste. Man rigges for å stå bedre rustet til å løse nye utfordringer, tenke nytt for å utvikle regionen, med utgangspunkt i det vi har av verdier. I neste runde og neste valg av problemstilling, vil man stille sterkere, da man i kraft av å ha gjennomført en innovasjonsprosess har opparbeidet kunnskap, arbeidsstrukturer, verktøy og erfaringer som har stor overføringsverdi.

Oppsummert: Med bakgrunn i arbeidet som er blitt gjort under HNN i 2023 og 2024, Hadelands fordeler og utfordringer, anbefaler administrasjonen et arbeid med disse fokusområdene for 2025-2027:

1. Programmet "Hadeland nært og naturlig" i fremtiden Det er mange år siden det har vært gjennomført en strategiprosess for programmet Hadeland nært og naturlig. Nå som samarbeidsavtalen er vedtatt av alle tre kommunene og en mer robust finansiering er på plass ligger alt til rette for å svare på hvorfor har vi programmet Hadeland nært og naturlig, hva skal det arbeides med og hvordan skal vi gjøre det? Dette blir hovedtema på Hadelandstinget.

2. Innovasjonsprosess. En større overordnet prosess med god forankring på mange plan. Det kan være små, konkrete tiltak, sammen med store visjoner som helt kan endre hvordan Hadeland oppfattes og utvikles videre. En slik prosess kan potensielt samle og løfte Hadeland, og sette rammer og presedens for videre samarbeid mellom de tre kommunene.

Et viktig ledd i å arbeide godt med programmet Hadeland nært og naturlig fremover er å jobbe med de mulighetene og utfordringene som Hadeland faktisk har, i en prosess som sikrer nytenkning og faktiske uttak og løsningsforslag. I en innovasjonsprosess blir man utfordret på vante og innarbeidede tankesett og arbeidsmetoder.

3. Merkevarebygging og profilering. Videreføre markedsføringsarbeidet, i tilknytning til innovasjonsprosessen, med mål om å øke kjennskap til Hadeland, med fokus på kort

avstand til sentrale strøk. Merke varebygging er et langsiktig arbeid, som må holdes ved like. I tillegg til ren merkevarebygging vil det gjøres et arbeid for å se på hvordan vi på best mulig måte kan sikre god kvalitet og spredning på informasjon om og fra Hadeland. Dette handler mye om forbedret samarbeid mellom alle aktørene som gjør litt av dette i dag.

4. Bolyst / blilyst og tilflytting. Man vet at tilflytting henger sammen med bolyst og stedstilhørighet. I sammenheng med innovasjonsprosessen bør det kartlegges hvordan Hadeland kan se dette i sammenheng for å beholde dem som allerede bor her, og for å tiltrekke seg nye innbyggere og næringsetablerere. Konkrete områder det vil arbeides med på kort sikt er «Sykling på Hadeland», videreutvikling av boligprospekt og næringsprospekt samt lokalmat.

Øvrige fokusområder i samarbeidsavtalen

I tillegg til programmet Hadeland nært og naturlig er det besluttet at Hadeland IPR skal arbeide med disse områdene:

- Kompetanseutvikling
- Næringsutvikling
- Infrastruktur
- Klima/miljø

Kompetanseutvikling

For 2025 vil det regionale arbeidet innen kompetanse dreie seg om disse områdene (ikke i prioritert rekkefølge):

Ledelse av regionalt kompetanseforum	I tillegg til å følge opp saker som bør drøftes i dette rådet er det et mål om å knytte dette regionale foraet tettere opptil tilsvarende overordnede fora i fylkene Akershus og Innlandet. Mandatet til det regionale kompetanseforumet og referater fra møtene ⁴ er lagt ut på regionHadeland.no .
Hadeland videregående skole	• Det ble laget en informasjonsfilm om skolen i 2024 som skal brukes i 2025 til å øke kunnskap om skolen og muligheten som finnes i forbindelse med denne. • Vi ønsker også å invitere fylkesråd i Akershus på besøk til skolen slik at den politiske ledelsen i Akershus blir godt kjent med skolen. • Oppfølging av generell status om skolen som antall elever, gjennomføringsgrad, linjetilbud, lærlinger og annet som politiske ledelse bør kjenne til.

⁴ <https://regionhadeland.no/regionalt-kompetanseforum.600643.no.html>

Avtaler mellom fylkeskommunene	For ungdom og voksne som ønsker videregående opplæring er de fylkeskommunale avtalene mellom Akershus og Innlandet samt Akershus og Buskerud helt grunnleggende. Avtalen om videregående opplæring for ungdom er signert i 2024, men ikke for voksnes opplæring. Dette vil følges opp videre i 2025. I tillegg til avtalene mellom fylkene er det viktig å følge opp planarbeid i fylkene som dreier seg om kompetanse. I Akershus vil det i 2025 være en høring av planprogrammet for regional plan for kompetanse, omstilling og verdiskaping.
Kompetansebehov i regionen	Det næringslivet etterspør mest fra det regionale samarbeidet er politikk som øker tilgangen til kompetent arbeidskraft. Det må i løpet av 2025 drøftes hvordan man på best mulig måte fra det offentlige og i et samspill med næringslivet kan bedre denne situasjonen. Den samme utfordringen opplever næringslivet i hele Norge, men Hadeland bør utnytte bedre sitt fortrinn med å ligge nære sentrumsområder og ha gode bokvaliteter for å hjelpe til i denne i situasjonen. Hadelandshagen spiller også en nøkkelrolle i dette arbeidet.
Fleksibel og desentralisert høyere utdanning	Første kull med fleksibel og desentralisert sykepleieutdanning på Hadeland startet opp denne høsten med 14 elever. Det skal også tilbys desentralisert utdanning for vernepleiere fra høsten 2025 og det vurderes også andre tilbud. Det politiske rådet har gitt signaler om at det bør gjøre så enkelt som mulig for de som ønsker å utdanne seg videre og en slik fleksibel utdannelse kan være med å legge til rette for det.
Tettere dialog med utdanningsinstitusjoner rundt oss	Det er lite kontakt mellom Hadelandsregionen og utdanningsinstitusjonene rundt oss som NTNU på Gjøvik og USN på Hønefoss. Det bør i løpet av 2025 drøftes om man skal ha mer kontakt og i så fall hvordan og på hvilke områder. Vi har god dialog med Fagskolen Innlandet via regionalt kompetanseforum.

Næringsutvikling

For 2025 vil det regionale arbeidet innen næringsutvikling dreie seg om disse områdene (ikke i prioritert rekkefølge):

Dialog med fylkeskommunene	I Akershus fylke vil det være planarbeid som berører næringslivet i 2025 og det er viktig at Hadeland med to kommuner som er nye i fylket jobber aktivt med gode høringssvar. Det politiske rådet vil også følge opp sakene som kommer fra Innlandet fylke som berører næringslivet i 2025. Det er spesielt ny reiseliv-strategi det vil arbeides med i 2025.
----------------------------	---

Tilgang til kompetent arbeidskraft	Beskrevet under kompetanseutvikling.
Hadelandskonferansen	Hadelandskonferansen som arrangeres i november hvert år er den viktigste møteplassen på Hadeland for næringslivet og det offentlige. Sekretariatet har et medlem i programkomiteen for konferansen. I tillegg bidrar IPR-et med videoer / visuell kommunikasjon i forbindelse med konferansen avhengig av tema.
Næringsprospekt	Det blir utarbeidet et næringsprospekt i løpet av 2024 som må brukes til å informere om næringslivet på Hadeland gjennom programmet Hadeland nært og naturlig. Både for egen lokalbefolkning og andre som er interessert i Hadeland er det lav kunnskap om hva slags næringsliv vi har og hvilke muligheter de kan tilby for mulige arbeidstakere.
Forprosjekt kunnskapsbank	Dette er et prosjekt som er støttet av Akershus fylkeskommune. Prosjektet handler om å skaffe innsikt og data om næringslivet vårt til glede både for næringslivet selv og det offentlige som arbeider med å legge til rette. Hadeland IPR er prosjekteier mens Hadelandshagen er prosjektleder og det skal slutføres innen 2025.
Etablere reisemålsledelse	Kommunene på Hadeland er sertifisert som bærekraftige reisemål ved hjelp av Visit Øst-Norge. I den forbindelse er det et krav om at man skal ha en reisemålsledelse for regionen. Dette skal da etableres i løpet av 2025 og det må utarbeides et mandat for dette arbeidet.
Landbruket	Landbruk og skogbruk er viktige næringer på Hadeland. Landbrukskontoret er felles for de tre Hadelands-kommunene samt Nittedal kommune og er vant til å jobbe regionalt. Prosjektet «klimasmart bonde» avsluttes i 2025 og erfaring og resultater av dette arbeidet bør følges opp via IPR-et.
Næringsstrategi for Hadeland	Det er utarbeidet en næringsstrategi for Gran og Lunner i perioden hvor Jevnaker ikke var del av det regionale politiske samarbeidet. Jevnaker er del av den næringspolitiske strategien «Fremover sammen» i Ringeriksregionen. Det bør i løpet av 2025 diskuteres om man skal arbeide for en felles næringsstrategi for de tre Hadelandskommunene.
Osloregionen sin næringsgruppe	Representant fra Hadeland i denne gruppen som arbeider for våre interesser.

Infrastruktur

Samarbeidsavtalen peker ut infrastruktur som et fokusområde. Dette kan deles opp i samferdsel, tilgang til energikilder og tilgang til nett / bredbånd. Nett/bredbånd vil ikke bli arbeidet med i 2025.

Innen samferdsel vil det være politisk regionalt arbeid innen:

- Oppfølging av arbeid med fylkeskommunale planer

- Oppfølging av NTP med tanke på utviklingsportefølje hos Statens Vegvesen og årlige statsbudsjetter
- Prosjekt Togring viken vest
- Ring 4 (representasjon i politisk gruppe og administrativ gruppe)
- Kollektivanbud
- Representant i Osloregionen sin Areal- og transport faggruppe

Det bør også diskuteres i løpet av 2025 om Hadeland IPR skal ha noen rolle i forhold til arbeid med Stor-Oslo nord, Ringeriksbanen, bom-problematikk og andre pågående saker innen samferdsel. Regional samferdselskonferanse som vi arrangerte sammen med Ringeriksregionen i april 2024 fikk gode tilbakemeldinger, og det bør drøftes om dette også skal gjennomføres i 2025 i dialog med Ringeriksregionen. Fokus på konferansen var ikke de store samferdselsprosjektene, men fokus på fravær av tilgang til et godt kollektivtilbud i våre nærområder.

Innen tilgang til energikilder vil det være arbeid innen:

- Tilrettelegging av besøk av Energiminister Aasland i januar til «Bioregionen Hadeland»
- Fagdag på møte med felles formannskap
- Samarbeid om mulighetsanalyse rundt bioenergi med Gjøviksregionen og Ringeriksregionen
- Videreføre arbeidet som skulle vært gjort i 2024 rundt generelt faktagrunnlag over kraft / nett situasjonen på Hadeland.
- Følge opp «Regionale føringer for vind- og solkraft i Innlandet» når denne er klar og andre tiltak / veiledere fra fylkeskommunene eller andre statlige organer
- Representant i Osloregionen sin kraftgruppe

Klima og Miljø

Det har ikke blitt jobbet regionalt med klima og miljø de siste årene. Det er derfor behov for å bruke 2025 til å drøfte hva slags type arbeid som skal gjøres innen dette området. Landbrukskontoret ønsker at man også må vurdere å arbeide med naturmangfold regionalt. For 2025 vil aktivitetene være:

- Deltakelse i Hadelandshagen sin videreføring av bærekraftsprosjekt
- Representant i Osloregionen sin Klima og miljø gruppe
- Arbeid som er beskrevet tidligere rundt bio-energi og besøk av statsråd berører også klima/miljø arbeid

Møteplasser

I tillegg til de faglige områdene er tilrettelegging av møteplasser den viktigste arbeidsoppgaven i Hadeland IPR.

Det gjelder først og fremst møteplasser mellom kommunene og fylkene, men samarbeidet som er startet med naboregionene bør også videreføres i 2025. Det er nå avtalt to faste møter med Ringeriksregionen i året. I tillegg er det to faste møter i året mellom Gardermoregionen, Samarbeidsrådet for Nedre Romerike og Hadelandsregionen. Nittedal har også vist interesse i å ha tettere kontakt. Dette bør man finne en form på i 2025. Gjøvikregionen har man dialog med på ulike områder, men faste møtepunkter mellom Gjøvikregionen og Hadelandsregionen avtales ikke før fylkestilhørighet er avklart for Gran.

IPR-et er også en støttespiller i forbindelse med Hadelandskonferansen som nevnt tidligere. I tillegg til møteplassene som sekretariatet får på plass, deltar også ansatte på ulike møteplasser på vegne av Hadelandskommunene. Dette gjelder Osloregionen samt regionkoordinatorsamlinger i både Innlandet og Akershus.

Den viktigste møteplassen som Hadeland IPR arrangerer er Hadelandstinget. Dette vil gjennomføres våren 2025 og tema for årets Hadelandsting vil være programmet Hadeland nært og naturlig. Deltakere på Hadelandstinget er de tre formannskapene, fylkene, næringslivet og aktuell administrasjon. De tre formannskapene har også et møte på høsten slik at arbeidet som gjøres i IPR-et forankres godt i de tre kommunene.

Påvirkningsarbeid

Hadeland IPR skal arbeide til det beste for Hadeland i ulike sammenhenger. Arbeidet består i å fremme regionens interesser overfor overordnede myndigheter og andre premissleverandører, og avgi felles uttalelser i saker som er viktige for regionen innen de områdene som er berørt i samarbeidsavtalen. Det bør i 2025 drøftes om man skal arbeid mer systematisk med slikt påvirkningsarbeid enn det er gjort historisk.

Drift av IPR-et

Daglig leder og rådgiver i regionadministrasjonen fasiliteter møtene i Hadeland IPR, skriver saker til politisk behandling og er organisatorer for å utføre beslutninger som tas. Til slutt forvalter daglig leder og regionadministrasjonen midlene i IPR-et, i tillegg til å behandle og følge opp det årlige handlingsprogrammet og budsjettet.

I følge samarbeidsavtalen har daglig leder ansvar for:

- *forberedende saksbehandling av saker og innstilling til vedtak til behandling i rådet*
- *ansvaret for oppfølging av representantskapets vedtak hvis ikke vedtaket konkret legger ansvaret til andre*
- *oppfølging av økonomi og regnskap for drifts- og utviklingsmidler.*
- *å ivareta kontakt- og samarbeidsoppgavene mot fylkeskommune, stat, samarbeidsaktører, næringsliv, andre regioner innenfor interkommunalt politisk råds oppgaveportefølje*
- *å sikre et aktivt kommunikasjonsarbeid og ivareta kommunelovens, offentlighetslovens og forvaltningslovens krav til innsyn, offentlighet og åpenhet.*

Daglig leder rapporterer til leder av det politiske rådet.

En kontinuerlig utfordring for IPR er forankring og informasjon om arbeidet som gjøres både til politikken og administrasjonen i kommunene. Det vil i løpet av 2025 utarbeides en kortfattet beskrivelse av arbeidet som gjøres og bakgrunnen for dette slik at deltakerne i representantskapet og andre som er involvert i arbeidet enklere kan forklare hva man bidrar med i et regionalt politisk råd.

(Vinnere av sykkelkonkurransen 2024, Sykling på Hadeland med to overnattinger)

Budsjett 2025

Den overordnede rammen for 2025 foreslås til 4.790.000,-, hvor programmet HNN har en ramme på 3.040.000,-. Ved inngangen til 2025 vil det også være rest på fond, størrelsen på fondet vil bli avklart i forbindelse med avslutning av regnskap for 2024. Tilskuddsmidler fra Innlandet fylkeskommune er på 1.250.000,-⁵. Vi avventer svar på prosjektsøknad fra Akershus fylkeskommune. Kommunenes andel er totalt på 1.500.000,-. Sparebankstiftelsen

⁵ Dette behandles i fylkestinget 17-19. desember

1 Gran har gitt gave på 3,8 mnok i perioden frem til utgangen av 2027 hvor 1.580.000,- er satt av for bruk i 2025.

Budsjettet for HNN for 2024 var på et minimum med en totalramme på 1.450.000,-. Økningen til budsjett for HNN i 2025 tilsvarer gave fra Sparebankstiftelsen 1 Gran. Totalt budsjett for 2025 er på 3.040.000,- Med dette mer romslige budsjettet kan man løfte programmet og få på plass en prosjektleder i full stilling og gjennomføre en innovasjonsprosess.

Budsjett 2025

Tallene er rundet opp/ned til nærmeste 10 000

INNTEKTER *

Hadeland IPR, fra Gran, Jevnaker og Lunner, iht fordeling innbyggertall	1 000 000 kr
HNN, fra Gran, Jevnaker og Lunner, lik fordeling mellom kommunene	500 000 kr
Tilskuddsmidler Innlandet FK (fordeles mellom IPR del og HNN)	1 250 000 kr
HNN - prosjektstøtte fra Akershus FK	400 000 kr
HNN - prosjektstøtte fra Sparebankstiftelsen 1 Gran	1 580 000 kr
Kontorkommune - inn fra Gran, Lunner og Jevnaker	60 000 kr
Totalt til disposisjon	4 790 000 kr

* I tillegg kommer fondsmidler. Det vil bli lagt inn når regnskapet for 2024 er avsluttet

UTGIFTER

Hadeland IPR

Lønn til rådgiver 30% og faste utgifter	290 000 kr
Lønn daglig leder 70% og faste utgifter	800 000 kr
Kontorplasser i Hadelandshagen: Gran og Harestua	100 000 kr
Kostnader til gjennomføring av møter	90 000 kr
Hadelandstinget	80 000 kr
Næringsutvikling	30 000 kr
Kompetanseutvikling	30 000 kr
Infrastruktur (bioenergi, faktagrunnlag)	240 000 kr
Driftsutgifter- inkl ut 60' til Gran som kontorkommune	90 000 kr
Disponerte midler - IPR del	1 750 000 kr

Programmet Hadeland nært og naturlig (HNN)

Lønn daglig leder 20% og faste utgifter	230 000 kr
Anbud prosjektleder og innhold	900 000 kr
Innovasjonsprosess og konkrete tiltak	480 000 kr
Strategiprosess, tilflyttings- og utviklingsarbeid	500 000 kr
Merkevarebygging og markedsføringstiltak	850 000 kr
Kontorplasser i Hadelandshagen: Gran og Harestua	30 000 kr
Faste utgifter	50 000 kr
Disponerte midler - Programmet Hadeland nært og naturlig	3 040 000 kr

Totalt for Hadeland IPR	4 790 000 kr
--------------------------------	---------------------

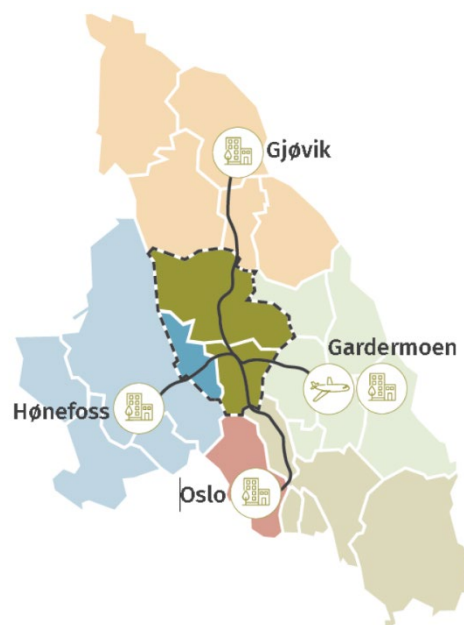
Handlingsprogram 2025

Hadeland IPR

Kort om Hadeland

Hadeland består av kommunene Gran, Jevnaker og Lunner, og ligger som et knutepunkt mellom Oslo, Gjøvik, Gardermoen og Hønefoss. Viktige samferdselsårer er Rv4, Gjøvikbanen og E16. Hadeland er en sterk merkevare og vi har en lang kulturhistorie og sterk identitet.

Hadeland er et godt sted å bo, har variert næringsliv, kort vei til sentrale strøk, har en egen videregående skole med bred tilbudsvifte og et eget senter for voksnes læring. Hadeland har en omfattende frivillighet og sterkt idretts- og kulturliv. Naturen på Hadeland er flott og innbyr til aktivitet. Med bølgende kulturlandskap, Nordmarka, Fjorda, Øståsen, Randsfjorden, Harestuavannet og mindre vann har vi mange perler til glede for både innbyggere og besøkende. Vi har nasjonalt kjente aktører/områder som Hadeland Glassverk, Kistefos, Operafest Røykenvik, Granavollen, Lygna, Lokstallen og Nordmarka. Og vi har de mer skjulte høydepunktene som Røykenvik, Randsfjordmuseet, Glasslåven, Verkevika, Sagvollen, Skjerva og mange andre. Vi har også flere uutnyttede potensialer som Solobservatoriet på Harestua.

Det bor ca 30.000 mennesker i regionen og omtrent halvparten er sysselsatt. 40% pendler ut av Hadelandsregionen til jobb, mens 60% jobber i egen kommune eller i en av de andre Hadelandskommunene. Det er også rundt 3.000 mennesker som som pendler inn til jobb på Hadeland. På Hadeland videregående skole er det litt over 800 elever høsten 2024 og omtrent 130 elever på Karriere Innlandet.

Hadeland er en samlet region, men også delt av mange ulike grenser på kryss og tvers. Fylkesgrense mellom Innlandet og Akershus deler regionen, men det gjør også andre grenser som statsforvalter, domstol, Nav og helseregion.

Kort om Hadeland IPR

Hadeland IPR er et interkommunalt politisk råd mellom kommunene Gran, Jevnaker og Lunner. Hadelandsregionen har lang tradisjon for regionalt og interkommunalt samarbeid. De siste årene har denne tradisjonen blitt utfordret fra ulike hold blant annet på grunn av regionreformen. Dette førte til at Jevnaker gikk ut av regionrådet¹, og at kommunene som tidligere var samlet i Oppland fylke havnet i to ulike fylker. Lunner og Jevnaker i Viken og etter

¹ Jevnaker var tidligere med i både Hadelandsregionen og Ringeriksregionen. I årene var de medlemmer av kun Ringeriksregionen. Fra 2024 er de igjen medlem av begge de politiske rådene.

hvert Akershus fylke og Gran i Innlandet fylke. Gran kommune søkte i juni 2024 om å endre fylkestilhørighet til Akershus fylke slik at regionen kan samles i ett fylke igjen. Det forventes svar på denne søknaden senest i 2026 med eventuell endring av fylkestilhørigheten fra 1. januar 2028.

De tre Hadelandskommunene har gjennom de siste årene samarbeidet om programmet «Hadeland - nært og naturlig» i tillegg til at Gran og Lunner har samarbeidet gjennom et IPR. I juni 2023 ble Hadelandserklæringen signert mellom de tre kommunene. I 2024 har de tre kommunen hatt en ett-årig samarbeidsavtale i Hadeland nært og naturlig IPR. Gjennom 2024 har det blitt arbeidet aktivt med grunnlag for ny samarbeidsavtale og ny samarbeidsavtale for 2025 og fremover blir vedtatt av de tre kommunestyrene i nov/des 2024.

I samarbeidsavtalen står følgende om formål og oppgaver til Hadeland IPR:

Formålet til Hadeland IPR

Hadeland IPR er et politisk samarbeid som skal bidra til å styrke regionen som en bærekraftig og konkurransedyktig region. Rådet skal være en aktiv pådriver og arbeide strategisk med samfunnsutvikling i regionen. Hadeland IPR skal bidra til en positiv utvikling av regionen og ivareta deltakernes interesser på tvers av kommune -og fylkesgrensene og forvaltningsnivåene. Hadeland IPR skal fremme regionens interesser i fylkes- og rikssammenheng.

Kommunene på Hadeland har et felles ansvar for å forvalte innholdet i Hadelandserklæringen. Dette skal gjøres med respekt for historien og bidra til utvikling av miljø og samfunn til det beste for kommende generasjoner.

Oppgaver i Hadeland IPR

- Uttalelser på vegne av rådet
- Initiativ til utredning og eventuell gjennomføring av prosjekter og tiltak innenfor rådets formål, strategi og vedtatte økonomiske ramme
- Opprettelse av arbeidsgrupper for prosjekter
- Etablere prosjekter og tiltak innenfor egen budsjettramme, eventuelt med tillegg av ekstern finansiering
- Rekruttere prosjektmedarbeidere innenfor vedtatt budsjettramme og eksterne tilskudd til å løse arbeidsoppgaver knyttet til virksomhetens prioriterte innsatsområder
- Daglig drift av rådet
- Behandle forslag og gi innstilling til deltakerne om endring i samarbeidsavtalen

Politisk organisering av regionalt arbeid i Hadelandsregionen

De tre Hadelandskommunen er samlet i Hadeland IPR. Øverste formelle organ er **representantskapet** som møtes ca fem ganger per år.

Representantskapet består av 3 politikere fra hver kommune. I tillegg inviteres representanter fra fylkene Akershus og Innlandet. Andre inviteres avhengig av tema.

Leder og nestleder av representantskapet rulleres årlig.

Arbeidsutvalget består av ordførerne og møtes en gang i måneden. Kommunedirektørene deltar også i disse møtene. Arbeidsutvalget skal forberede representantskapsmøtene og arbeide med saker mellom disse møtene.

To ganger i året er det **felles formannskapsmøte** samtidig med representantskapet. Et av disse er Hadelandstinget. I tillegg til formannskap og representantskap blir politikere i fylkene eller på storting med lokal tilknytning invitert. Hadelandshagen blir også invitert til dette møtet. Andre får også invitasjon avhengig av tema på møtet.

For å sikre forankring i den enkelte kommunen utover de felles formannskapsmøtene har den enkelte kommunen ansvar for å **holde kommunestyret orientert** om arbeidet i rådet. Referat fra rådets representantskapsmøter skal være referatsaker i kommunestyrene. Minimum hvert halvår orienteres det i kommunestyrene om rådets virksomhet.

Alle tre kommuner har **Ungdomsråd** og Hadeland IPR kan ha saker til diskusjon som berører barn og ungdom i regionen. Et eksempel er skolestruktursaken i 2024. Hadeland IPR skal minst en gang i året delta i møter i de tre ungdomsrådene for å informere om arbeid som gjøres regionalt. I tillegg skal ungdomsrådene få informasjon om saker som berører dem direkte slik at vi får med innspill fra dem dersom de ønsker det. Lederne av ungdomsrådene skal inviteres til Hadelandstinget og møter med felles formannskap. Hadeland IPR skal legge «[Sjekkliste for god medvirkning med barn og unge](#)²» fra UngHadeland til grunn ved vurdering av om vi bør legge til rette for medvirkning fra barn og unge i regionen i enkeltsaker.

Fylkeskommunene

Hadeland ligger i de to fylkene Akershus og Innlandet. Fylkene er viktige samarbeidspartnere innen regional utvikling i tillegg til at de har ansvar for samferdsel, tannhelse og videregående opplæring. Fylkene blir invitert på alle møter i representantskapet, Hadelandstinget og andre møter hvor det er naturlig.

For Hadelandsregionen er det viktig at fylkene snakker sammen og med oss som region om saker som berører oss.

Administrasjonen i IPR har tett dialog med administrasjonen i begge fylkene for å skape forståelse for våre utfordringer og finne løsninger på saker hvor fylkeskommunene er involvert.

Fylkene er også viktige støttespillere når det gjelder finansiell støtte. Innlandet fylke har en løsning med tilskuddsmidler med fast sum per år, mens Akershus fylke har en ordning hvor man søker støtte til enkeltprosjekter.

Administrativ organisering av regionalt arbeid i Hadelandsregionen

Hadeland IPR har en administrasjon som består av 1,2 årsverk ved inngangen til 2025. Administrasjonen legger til rette for de ulike møteplassene IPR-et har ansvar for og arbeider med sakene som blir tatt opp i representantskapet og i arbeidsutvalget. I tillegg har administrasjonen ansvaret for programmet Hadeland nært og naturlig.

Fra 2025 blir det opprettet et **kommunedirektørutvalg** (KDK) som møtes annenhver måned. Dette utvalget utfører ved behov saksforberedelse og har ansvar for å følge opp bestillinger fra arbeidsutvalget som ikke tillegges sekretariatet. Leder og nestleder i KDK følger rotasjonen i arbeidsutvalget.

² Per i dag en intern lenke i Gran kommune. UngHadeland arbeider for å gjøre denne tilgjengelig på en egnet nettside.

For at **administrativ ledelse i kommunene** er godt informert om arbeidet som gjøres regionalt er det ønskelig at administrasjonen i Hadeland IPR deltar i ledermøte 2 ganger i året.

Kommunale nettverk

Gjennom arbeidet med ny samarbeidsavtale i 2024 har det kommet opp et klart ønske om å etablere kommunale nettverk. Dette for å la fagmiljøene i de ulike kommunene jobbe tettere sammen, holde hverandre informert, lære av hverandre og forankre arbeidet som gjøres i IPR-et. En viktig begrunnelse er også at administrasjonen i IPR'et består av kun 1,2 årsverk og er avhengig av bidrag fra kommunene for å at regionen skal få utført det arbeidet man trenger regionalt.

De kommunale nettverkene er:

- *Kommunikasjon* – videreføring fra 2024. Kommunikasjonsrådgiverne fra de tre kommunene samt representant fra programmet Hadeland nært og naturlig
- *Næring* – bo- og næringsrådgivere fra de tre kommunene i tillegg til Hadelandshagen og representanter fra Landbrukskontoret
- *Infrastruktur*
 - Samferdsel – en ressurs må pekes ut fra hver av kommunene
 - Tilgang til energikilder – en ressurs må pekes ut fra hver av kommunene
- *Klima/miljø* - en ressurs må pekes ut fra hver av kommunene

Det skal utarbeides et mandat for hvert av de kommunale nettverkene.

Det skal utpekes en leder for det enkelte kommunale nettverket og dette skal gå på rundgang årlig. Gitt at det er tre nettverk skal vervet fordeles slik at hver kommune har ett lederverv per år. Administrasjonen i IPR setter opp møteplan, kaller inn til møtene og sikrer møterom. IPR hjelper også til med distribusjon av møtereferat og koordinering av bidrag fra de ulike gruppene inn i arbeidsutvalget og eventuelt til representantskapet.

Aktørene i de kommunale nettverkene skal holde hverandre oppdatert om hva som skjer i de ulike kommunene innen fagfeltet og identifisere regionale problemstillinger man bør jobbe sammen om. Det kommunale nettverket rapporterer til arbeidsutvalget og KDK med referater etter møtene. Disse skal utarbeides senest en uke etter møtet for å sikre rask informasjonsutveksling fra det kommunale nettverket til arbeidsutvalget og KDK.

De kommunale nettverkene skal utpeke representanter inn i faggruppene til Osloregionen. I Osloregionen representerer vedkommende Hadeland og ikke kun sin kommune. Så langt det lar seg gjøre skal saklisten til neste møte i en faggruppe i Osloregionen diskuteres i det regionale kommunale nettverket først slik at man er samstemt om hvilke signaler man skal ha med inn i Osloregionen fra Hadeland.

Dersom det er ønske om kommunale nettverk innen flere området skal dette diskuteres i arbeidsutvalget og i tett dialog med kommunedirektørene.

Regionalt kompetanseforum

Etter mal fra Innlandet fylkeskommune har vi et regionalt kompetanseforum på Hadeland. Daglig leder for IPR leder dette forumet. Det har fem møter i året og består av representanter fra kommunene, fylkene, NAV (Gran/Lunner og fra Jevnaker), Opplæringskontoret for voksne, Hadeland videregående skole, Hadelandshagen og Karriere Innlandet.

Det er laget en egen nettside for dette forumet som inneholder mandat, møtereferater og annen informasjon: <https://regionhadeland.no/regionalt-kompetanseforum.600643.no.html>

Samarbeid med andre

Hadeland IPR har mange gode og viktige samarbeidspartnere. Politisk er det opprettet faste møtepunkter med **Ringeriksregionen** samt **Gardermoregionen og Samarbeidsrådet for nedre Romerike**. Disse legges inn på møteplanen. Forberedelse av disse møtene gjøres av regionrådslederne. Daglig leder i IPR-ene bidrar med gjennomføring.

Det er naturlig å ha slike treffpunkter også med **Gjøvikregionen**, men hvordan dette skal legges opp blir avklart etter at fylkestilhørighet for Gran er vedtatt.

Nittedal er også interessert i en tettere dialog med Hadeland. Innen hvilke områder og form på dette er ikke diskutert enda.

Administrasjonen i Hadeland IPR er samlokalisert med **Hadelandshagen** på Gran og på Harestua. I tillegg er det månedlig møte Hadelandshagen og næringsrådgivere i de tre kommunene som beskrevet under delen om kommunale nettverk. Vi samarbeider også med Hadelandshagen i ulike prosjekter hvor det er naturlig. Hadelandshagen og Hadeland IPR har også flere fellesmøter med samarbeidspartnere som for eksempel Innovasjon Norge og andre.

Kommunene er medlemmer av **Visit Øst-Norge**. Avtalene går ut ved utgangen av 2025 og 2026 og man bør i løpet av 2025 ta en gjennomgang av avtalene og hva kommunene får ut av dette samarbeidet.

Hadeland IPR og Visit Øst-Norge samarbeider på prosjekter hvor det er naturlig. Ved inngangen til 2025 er hovedfokusert prosjektet «Sykling på Hadeland». Visit Øst-norge har også gjort en stor jobb med å sertifisere alle kommunene i ordningen bærekraftig reisemål som Innovasjon Norge er ansvarlig for. Dette skal reklassifiseres i 2027. Det skal også dannes en regional reisemålsledelse da dette er et krav i forbindelse med sertifisering. Det er også et mål om å ha minst et møte i året for å informere hverandre om status og videre planer for arbeidet i våre to organisasjoner.

UngHadeland er en viktig aktør for ungdommen på Hadeland. De arbeider primært med ungdom i Gran og Lunner, men Aktiv sommer er for alle tre kommunene. Hadeland IPR har god nytte av å samarbeide med UngHadeland da de arbeider for at ungdommen på Hadeland skal ha det best mulig. Dette er i tråd med våre mål om bolyst, blilyst og det å være en attraktiv region.

Kulturkraft er en interesseorganisasjon for noen av de som arrangerer festivaler på Hadeland. Det ble i 2023 signert en forpliktende bærekraftsavtale mellom Kulturkraft, Hadelandshagen og Hadeland IPR. I 2024 ble det arbeidet med avfallshåndtering som resulterte i felles kommunikasjon til publikum og felles avfalls løsninger fysisk på festivalene.

Hadeland IPR har dialog med **næringslivet** i tett samarbeid med Hadelandshagen. Vi opplever flere tilbakemeldinger fra næringslivet om at en av deres største utfordringer er mangel på kompetent arbeidskraft og at de ser viktigheten av arbeidet som gjøres i Hadeland IPR for å øke tilflytting og arbeide for at regionen er attraktiv å bo i.

Osloregionen IPR

Kommunene er medlem av Osloregionen IPR sammen med 62 andre kommuner i og rundt Oslo. Visjonen er «Osloregionen skal være en bærekraftig og internasjonal konkurransedyktig region». Hovedstadsregionen spiller en viktig rolle for den nasjonale utviklingen og for internasjonalt samarbeid og kontakt. Osloregionen har ulike forum hvor vi deltar:

- Styret: Harald Tyrdal for Hadeland og Morten Lafton for Ringeriksregionen
- Interessepolitisk utvalg: Morten Lafton for begge regioner
- Koordineringsgruppen: daglig leder i Hadeland IPR
- Næringssamarbeid-gruppen: Torstein Brandrud fra Lunner kommune i dag.³
- Areal og transportgruppen: Øyvind Sørli fra Gran kommune
- Kraft / nett: Ole Næss fra Hadelandshagen
- Klima og miljø: ingen representanter fra Hadeland per i dag

Vi ønsker fremover å koble arbeidet i Osloregionen IPR tettere sammen med møtestrukturen i Hadeland IPR for å sikre at vi er omforent om de sakene som tas opp i Osloregionen IPR.

Sparebankstiftelsene og andre aktører

Økonomien til Hadeland IPR bærer preg av at den kommunale økonomien er presset. Administrasjonen arbeider derfor med å søke støtte til prosesser og prosjekter hos Sparebankstiftelsene og andre aktører hvor dette er mulig.

Strategiske innsatsområder

Fra Samarbeidsavtalen:

Gjennom samarbeid i det interkommunale politiske rådet skal de tre Hadelandskommunene arbeide for å oppnå regionens mål om bolyst, økt tilflytting og næringsetablering.

Rådet skal utvikle politikk og stimulere til utvikling innen nærmere bestemte områder, herunder:

- Omdømmebygging og ivaretagelse av merkevaren Hadeland
- Tilflytting, stedsutvikling og attraktivitet
- Kompetanseutvikling
- Næringsutvikling
- Infrastruktur
- Klima / miljø

De strategiske innsatsområdene blir beskrevet i årlige handlingsplaner.

Bærekraft er grunnleggende for alt arbeid i Hadeland IPR. Av FNs bærekraftsmål har vi størst fokus på er:

- Mål 4: God utdanning
- Mål 9: Innovasjon og infrastruktur
- Mål 11: Bærekraftige byer og samfunn
- Mål 17: Samarbeid for å nå målene

³ Deltakelse her bør diskuteres i det kommunale nettverket. Det samme gjelder areal- og transportgruppen og Kraft / nett

Årlig handlingsplan

Det skal utarbeides en årlig handlingsplan basert på Hadelandserklæringen, Samarbeidsavtalen og dette handlingsprogrammet. Handlingsplanen skal inneholde informasjon om hvilke aktiviteter som skal foregå, mål for disse og budsjett (finansiering og kostnader).

Mal for årshjul

Sekretariatet har ansvar for å lage en møteplan og invitere til møtene som foregår i regi av Hadeland IPR. Årshjulet skal ta hensyn til politiske møter i kommunene. Dersom det er mulig skal det også tas hensyn til politiske møter i fylkene og styremøter i Osloregionen.

Faste møtedager:

- Representantskapet og felles formannskapsmøte har møtedag på fredager
- Arbeidsutvalget har møter på mandager etter lunsj. Dette skal koordineres med møteplanen til Ringeriksregionen.
- Kommunedirektørutvalget har møte en time før arbeidsutvalgsmøtene

Næringsgruppa har møter onsdag før lunsj. Øvrige kommunale nettverk bør finne faste møtedager dersom dette er mulig.

For arbeidsutvalget settes det opp månedlige møter for å sikre plass i kalenderne. Dersom det ikke er saker som bør diskuteres vil møtet bli avlyst.

Når årets møteplan blir satt opp må den ta hensyn til:

- Formannskap og kommunestyremøter i de tre kommunene
- Møter i Ungdomsrådene i de tre kommunene
- Møter i Osloregionen IPR
- Faste konferanser som store konferanser i KS, KLP og NHO, Agenda Innlandet, Kongsberg Agenda og Arendalsuka
- Ferie og høytider

Mal for møteplan - Hadeland IPR

Utkast, ikke behandlet

Møter iht Samarbeidsavtalen	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Representantskap		x		x		x			x			x
Felles formannskapsmøter						x				x		
Hadelandsting						x						
Arbeidsutvalg IPR	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x
Kommunedirektørutvalg	x		x		x			x		x		x
Andre utvalg som administreres av Hadeland IPR												
Regionalt kompetanseforum	x		x		x				x		x	
Kommunale nettverk												
Kommunikasjon	x		x		x			x		x		x
Næring (inkl Hadelandshagen)	x		x		x			x		x		x
Infrastruktur (samferdsel, energi)	x		x		x			x		x		x
Andre møteplasser vi er delaktig i *												
Samarbeidsmøte med SNR og GRIP				x							x	
Dialogmøte med Ringeriksregionen	x							x				
Regional samferdselskonferanse?				x								
Hadelandskonferansen											x	

* Evt samarbeidsmøter med Gjøvikregionen avventes til vi vet fremtidig fylkestilhørighet for Gran. Her er det løpende samarbeid i 2025.

Samarbeidsavtale Hadeland IPR

1. Navn og deltakere

Rådets navn er Hadeland IPR (interkommunalt politisk råd) og er opprettet i henhold til kommunelovens kapittel 18.

Rådets deltakere¹ består av følgende kommuner:

- Gran kommune
- Jevnaker kommune
- Lunner kommune

Hadeland IPR er ikke et eget rettssubjekt.

2. Formål

Hadeland IPR er et politisk samarbeid som skal bidra til å styrke regionen som en bærekraftig og konkurransedyktig region. Rådet skal være en aktiv pådriver og arbeide strategisk med samfunnsutvikling i Hadelandsregionen. Hadeland IPR skal bidra til en positiv utvikling av regionen og ivareta deltakernes interesser på tvers av kommune -og fylkesgrensene og forvaltningsnivåene. Hadeland IPR skal fremme regionens interesser i fylkes- og nasjonal sammenheng.

Kommunene på Hadeland har et felles ansvar for å forvalte innholdet i Hadelandserklæringen. Dette skal gjøres med respekt for historien og bidra til utvikling av miljø og samfunn til det beste for kommende generasjoner.

3. Myndighet og ansvar

Gjennom samarbeid i det interkommunale politiske rådet skal de tre Hadelandskommunene arbeide for å oppnå regionens mål om bolyst, økt tilflytting og næringsetablering.

Rådet skal utvikle politikk og stimulere til utvikling innen nærmere bestemte områder, herunder:

- Omdømmebygging og ivaretagelse av merkevaren Hadeland
- Tilflytting, stedsutvikling og attraktivitet
- Kompetanseutvikling
- Næringsutvikling
- Infrastruktur
- Klima/miljø

Denne politikken skal utvikles gjennom tilrettelegging av møteplasser for politisk og administrativ ledelse samt møteplasser med fylkeskommunene og andre samarbeidspartnere. Fylkeskommunene har en spesielt viktig rolle med tanke på deres regionale planer og det politiske rådet må legge til rette for god dialog og samarbeid med dette forvaltningsnivået.

¹ Deltaker er kommune. Medlem er kommunens valgte representant.

Rådet kan velge å arbeide med andre temaer og oppgaver som er viktige for Hadeland som region.

Hadeland IPR har myndighet til å treffe beslutning i følgende saker:

- Årlig handlingsplan og eventuelt strategiplan
- Årsregnskap, årsrapport og budsjett
- Valg av leder og nestleder i representantskapet
- Avgi høringer og innspill i regionale eller nasjonale saker som har betydning for regionen
- Initiativ til utredning og eventuell gjennomføring av prosjekter og tiltak innenfor rådets formål, strategi og vedtatte økonomiske ramme
- Opprettelse av arbeidsgrupper for prosjekter
- Etablere prosjekter og tiltak innenfor egen budsjetttramme, eventuelt med tillegg av ekstern finansiering
- Rekruttere prosjektmedarbeidere innenfor vedtatt budsjetttramme og eksterne tilskudd til å løse arbeidsoppgaver knyttet til virksomhetens prioriterte innsatsområder
- Daglig drift av rådet
- Behandle forslag og gi innstilling til deltakerne om endring i samarbeidsavtalen
- Avtale med Gran kommune (kontorkommune) om driftsmessige forhold

Hadeland IPR har ikke myndighet til å treffe enkeltvedtak, men har likevel myndighet til å treffe vedtak om interne forhold i samarbeidet og forvalte tilskuddsordninger innenfor vedtatte økonomiske rammer. Hadeland IPR kan ikke ta opp lån.

4. Organisering

Representantskap

Deltakerne utøver sin myndighet gjennom representantskapet.

Representantskapet er det øverste organet i et interkommunalt politisk råd, og anses som et folkevalgt organ etter kommuneloven § 5-1 annet ledd bokstav i). Samtlige deltakere i rådet skal være representert med 3 medlemmer i representantskapet. Hvert kommunestyre velger selv sine medlemmer og like mange varamedlemmer. Et av medlemmene skal være kommunens ordfører.

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer velges for fire år, tilsvarende valgperioden.

I representantskapet har hvert medlem fra deltakerkommunene en stemme hver. Representantskapet treffer sine avgjørelser ved alminnelig flertall av avgitte stemmer, jf. kommuneloven § 11-9 andre ledd.

Som folkevalgt organ har alle rett til å være tilstede i møtet, jf. kommuneloven § 11-5 første ledd. Kommunedirektører i deltakende kommuner, eller den som gis fullmakt, har møte- og talerett i representantskapet. Representanter fra fylkene, næringslivet og andre kan inviteres og gis en slik fullmakt.

Representantskapet vedtar årsbudsjett, handlingsplan, regnskap og årsmelding. Representantskapet kan delegere oppgaver til Arbeidsutvalget.

Representantskapet kan beslutte å avholde møtene som fjernmøter, men ikke hybridmøter².

Representantskapet møter i henhold til vedtatt møteplan.

Leder og nestleder

Representantskapet velger selv sin leder og nestleder for en periode på 1 år. Leder og nestleder velges i første representantskapsmøte etter siste kommune- og fylkestingsvalg. Vervene som leder og nestleder har 1 års funksjonstid, og rulleres mellom kommunene.

I saker hvor tidsfrister hindrer behandling i representantskapet, har representantskapets leder hastefullmakt til å fatte beslutninger, uttale seg eller avgi høringsuttalelse på vegne av regionen i samråd med daglig leder for det politiske rådet. Slike beslutninger og uttalelser refereres i påfølgende representantskapsmøte.

Arbeidsutvalget (AU)

Arbeidsutvalget består av ordførerne i deltakerkommunene. Kommunenes kommunedirektører, daglig leder for IPR og andre inviterte kan delta på styremøtene med tale- og forslagsrett. Vervene som leder og nestleder i AU følger representantskapet.

AU utarbeider møteplan, årsberetning, regnskap og setter sakliste til representantskapsmøtene.

Møter med formannskapene

Hadeland IPR arrangerer inntil to møter i året med formannskapene i de tre deltakerkommunene. Ett av disse møtene er Hadelandstinget.

Målet med felles formannskapsmøter er å drøfte felles regionale utfordringer, legge føringer for det regionale samarbeidet og styrke eierforhold og forpliktelser i det regionale samarbeidet.

Kommunedirektørutvalg

Kommunedirektørutvalget består av alle kommunedirektørene i deltakerkommunene og utfører ved behov saksforberedelse og har ansvar for å følge opp bestillinger fra arbeidsutvalget som ikke tillegges sekretariatet. Leder og nestleder følger samme rulling som i representantskapet.

Administrasjon

Hadeland IPR skal ha en administrasjon med daglig leder som har ansvaret for å ivareta daglig drift, nødvendig administrativ koordinering og utføre sekretærtjenester for de politiske organene i sammenslutningen.

Daglig leder har ansvar for:

- forberedende saksbehandling av saker og innstilling til vedtak til behandling i rådet
- ansvaret for oppfølging av representantskapets vedtak hvis ikke vedtaket konkret legger ansvaret til andre

² *Fjernmøter* defineres som et møte hvor alle deltar digitalt. *Hybridmøte* er en kombinasjon av fysisk og digitalt oppmøte blant medlemmene. I et vanlig *fysisk møte* går det fint om innledere /foredragsholdere deltar digitalt, men alle medlemmene må delta fysisk for å sikre god dialog og diskusjoner.

- oppfølging av økonomi og regnskap for drifts- og utviklingsmidler.
- å ivareta kontakt- og samarbeidsoppgavene mot fylkeskommune, stat, samarbeidsaktører, næringsliv, andre regioner innenfor interkommunalt politisk råds oppgaveportefølje
- å sikre et aktivt kommunikasjonsarbeid og ivareta kommunelovens, offentlighetslovens og forvaltningslovens krav til innsyn, offentlighet og åpenhet.

Daglig leder rapporterer til leder av det politiske rådet.

Kontorkommune

Gran kommune er kontorkommune for Hadeland IPR og arkivansvarlig for rådet. I tillegg er kontorkommune arbeidsgiver for de ansatte i rådet og har ansvaret for regnskapsføring.

5. Forankring i den enkelte kommunen

Den enkelte kommune har ansvar for å holde kommunestyret orientert om arbeidet i rådet. Referat fra rådets representantskapsmøter skal være referatsaker i kommunestyrene. Minimum hvert halvår orienteres det i kommunestyrene om rådets virksomhet.

6. Finansiering og medlemskontingent

Den enkelte deltaker deltar med like eierdeler, og har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av rådets forpliktelser. Til sammen skal andelene utgjøre rådets samlede forpliktelser.

Drift av Hadeland IPR finansieres av deltakerne basert på prosentvis folketall i kommunene per 1. juli.

Årlig handlingsplan og eventuelt andre avtaler beskriver tilskuddsmidler til drift og prosjekter fra andre aktører enn kommunene. I forbindelse med konkrete prosjekter kan Hadeland IPR søke finansiering utenfor deltakerkommunene.

Møtegodtgjørelse

Den enkelte kommune bærer selv kostnadene for sine medlemmer ved deltakelse i Hadeland IPR sine møter og aktiviteter, herunder møtegodtgjørelse, tapt arbeidsfortjeneste, skyss og diettgodtgjørelse til folkevalgte og ansatte.

Regnskap og revisjon

Regnskapet for Hadeland IPR føres av Gran kommune og revideres på samme måte som Gran kommune.

7. Nye deltakere

Rådet kan, etter søknad, utvides med flere kommuner/fylkeskommuner som medlemmer. Vedtak om eventuell utvidelse må fattes av kommunestyrene. Utvidelse forutsetter at alle kommunestyrene gir sin tilslutning.

Opptak av nye deltakere innebærer at endring av samarbeidsavtalens bestemmelser om eierandel og ansvarsandel også må vedtas av kommunestyrene/fylkestinget i alle deltakerkommunene.

8. Uttreden

Dersom en deltaker ønsker å melde seg ut av samarbeidet, må kommunestyret i kommunen selv gjøre vedtak om dette og gi skriftlig beskjed til rådet basert på vedtaket. Etter at skriftlig beskjed er sendt er det ett – 1 – år fra neste årsskifte før uttreden kan finne sted.

Ved uttreden frasier deltakerne seg sine eierandeler. Uttreden av deltakere innebærer at endring av samarbeidsavtalens bestemmelser om eierandel og ansvarsandel også må vedtas av kommunestyrene i alle deltakerkommunene.

9. Oppløsning

Dersom 2/3 av deltakerne er enige kan Hadeland IPR oppløses. Deltakernes kommunestyrer gjør selv vedtak om dette, før samlet vedtak fattes i representantskapet.

Det økonomiske oppgjøret ved oppløsning skjer på bakgrunn av fordelingsnøkkel for finansiering.

Ved en eventuell oppløsning skal arkivet oppbevares av Gran kommune som kontorkommune for rådet.

10. Ikrafttredelse og endringer i samarbeidsavtalen

Samarbeidsavtalen er tilpasset kommuneloven, kapittel 18. Samarbeidsavtalen gjøres gjeldende fra det tidspunkt kommunene har gitt sin tilslutning.

Endringer i samarbeidsavtalen skal godkjennes ved likelydende kommunestyrevedtak i de deltakende kommuner.

Representantskapet vedtar selv, i samsvar med kommunelovens §18-4 tredje ledd, mindre vesentlige endringer i samarbeidsavtalen. Slike endringer må vedtas enstemmig av et fulltallig representantskap.

Denne samarbeidsavtalen erstatter «Samarbeidsavtale for Hadeland nært og naturlig IPR» vedtatt i kommunestyrene i november 2023.

Kommune	Vedtatt i kommunestyret	Saksnummer
Lunner kommune		
Gran kommune		
Jevnaker kommune		

Arkivreferanse: 2023/17942-24
Arkivkode: 033
Saksbehandler: Randi Sletnes
Adm.enhet: Samfunnsutvikling -
Regional utvikling og
analyse
Dato: 25.11.2024

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Fylkesutvalget	03.12.2024	
Fylkestinget	17.12.2024	

Status - medlemskap i de interkommunale politiske rådene

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

- Innlandet fylkesting behandler sak om medlemskap i de interkommunale politiske rådene i februar 2025.
- Innlandet fylkestinget vedtar utviklingsmidler til de interkommunale politiske rådene i forbindelse med årsbudsjettet. Det sendes ut tilsagnsbrev og krav til rapportering, slik det også er gjort for inneværende år.

Tron Bamrud
Fylkeskommunedirektør

Bakgrunn:

Fylkestinget i Innlandet behandlet sak om fylkeskommunalt medlemskap i de interkommunale politiske rådene (sak 78/2023) i sitt møte den 24. oktober 2023 og vedtok følgende: «Innlandet fylkeskommune går inn i en prosess med kommunene i Innlandet om mulig fylkeskommunalt medlemskap i de interkommunale politiske rådene».

I fylkestinget 18. juni (sak 55/2024) redegjorde Fylkeskommunedirektøren for status i dette arbeidet, og la frem følgende fremdriftsplan:

20.03.2024:	Digitalt møte mellom fylkesordfører/fylkesvaraordfører og de politiske lederne av IPR-ene.
07.05.2024:	Møte med de daglige lederne av IPR-ene der forslag til saksutredning og utkast til samarbeidsavtale diskuteres.
21.05.2024	Rutiner for strategisk arbeid i IPR-ene drøftes i fylkeskommunedirektørens ledermøte.
Mai/juni/september:	Drøfting av medlemskap og samarbeidsavtale i IPR-ene.
18.-20.06.2024:	Fylkestinget behandler sak om status så langt om prosess medlemskap og samarbeidsavtale IPR-ene.
20.06.2024:	Arbeidsmøte med politiske og administrative representanter i IPR-ene
22.-24.10.2024:	Fylkestinget behandler samarbeidsavtaler.

Om prosessen så langt

I henhold til fremlagt fremdriftsplan gjennomførte administrasjonen i fylkeskommunen møte med de daglige lederne (administrative) 7. mai og 4. juni, hvor medlemskap og fremdriftsplan i det enkelte IPR var tema. Dette har også vært tematikk på de månedlige møtene mellom administrasjonen i Innlandet fylkeskommune og de daglige lederne. De daglige lederne har etterspurt juridisk bistand til å utforme samarbeidsavtale i tråd med kommuneloven, og fylkeskommunen har bidratt med mal til avtale samt forklaring knyttet til de ulike punktene i en slik avtale (vedlagt saken). Videre har det vært gjennomført møter med daglige ledere som har behov for enkeltavklaringer.

Når en startet prosessen med å oppnå medlemskap, var det med en intensjon om å få likelydende avtale med alle de interkommunale politiske rådene- Prosessen i de ulike rådene viser at dette ikke er gjennomførbart fullt ut, men avtalene blir likevel veldig like. Det kan bli noe variasjon knyttet til teksten på ansvarsområder, kommunenes finansielle bidrag (noen bruker f.eks. innbyggertall som grunnlag, andre ønsker en fast sum). Men noen momenter, som møtehyppighet for fylkeskommunens politikere, at det blir to representanter fra fylkeskommunen og at fylkeskommunens økonomiske forpliktelser ikke knyttes opp mot en bestemt sum i selve avtaleteksten, skal være ivaretatt i samtlige avtaler.

Status

Medlemskap har vært drøftet som sak i samtlige IPR, i tråd med fremdriftsplanen som ble diskutert med de daglige lederne. De fleste interkommunale rådene har avtalene ute til godkjenning i kommunestyrene i løpet av november, men det ser ikke ut til at alle rekker å få gjennomført dette i 2025.

Saken om medlemskap i IPR ene ble ikke lagt frem for fylkestinget i oktober. Dette skyldes saksmengden på oktobertinget, men også at flere IPR er ikke hadde fått på plass en avtaletekst. Siden en nå ser at det blir ni ulike versjoner av avtalen, er det vurdert som

hensiktsmessig å legge frem en sak for fylkestinget i februar 2025, hvor en får en samlet behandling av alle avtalene. Da vil avtalene dessuten være vedtatt av kommunestyrene.

For de IPR ene som har ferdigbehandlet samarbeidsavtalen (per i dag er dette Gjøvikregionen IPR) vil dette bety at de må avvente fylkeskommunens underskrift til februar, men at de kan legge opp praksis etter avtaleteksten. Siden dette dreier seg om januar og begynnelsen av februar, bør dette kunne gå greit.

Økonomi

Avtaleteksten som er foreslått fra fylkeskommunen når det gjelder økonomiske forpliktelser er slik:

*Den enkelte deltaker deltar med like eierdeler, og har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av rådets forpliktelser. Til sammen skal andelene utgjøre rådets samlede forpliktelser. Driften av **NAVN** Interkommunale politiske råd finansieres av deltakerne ut fra følgende modell:*

(Fylles ut her:)

Tilskuddsmidler til de interkommunale politiske rådene er et viktig virkemiddel for å støtte utvikling på regionenes premisser. Midlene skal brukes til å understøtte mål og tiltak i strategier/handlingsplaner utviklet i det enkelte IPR, som igjen forutsettes koblet til gjeldende regionale planer for Innlandet (eventuelt planer og strategier som er forankret i de regionale planene). Innlandet fylkeskommune vil utbetale årlige tilskuddsmidler under forutsetning av at kommunene også bidrar inn.

Fylkeskommunedirektøren ønsker ikke å sette inn et konkret beløp i selve avtalen, men forplikter seg til å bidra i henhold til teksten over. Årsaken til dette er at endring av avtaleteksten innebærer at avtalen må behandles på nytt i samtlige kommunestyrer. Videre vil ikke en oppgitt sum være bindende for fylkeskommunen, idet det er opp til fylkestinget å vedta årlige budsjetter. Slik har det også vært frem til nå. Det legges opp til en videreføring av den ordningen som har vært når man har hatt partnerskapsavtale med kommunene. En slik avtale innebærer at hvert av de IPR ene hvor fylkeskommunen går inn som medlem, får en sum utviklingspenger (per i år er dette kr. 2 500 000) per år. Av disse kan en bruke noe til å finansiere opp administrasjonen i IPR et. Siden dette er en videreføring av praksis helt tilbake til 2020, bør ikke dette utgjøre noe problem. Som en endring ønsker administrasjonen å foreslå at dette beløpet (kr 2 500 000) justeres i henhold til lønns- og prisvekst. Det er viktig å presisere at teksten på dette punktet for fylkeskommunens del, må være lik i samtlige avtaler.

Tilsagnsbrev

Frem til 2024 har ikke fylkeskommunes sendt ut tilsagnsbrev til IPRene, men kun utbetalt en sum i hht budsjettet. Fylkeskommunedirektøren ønsket imidlertid å få på plass et tilsagnsbrev med noen kriterier for bruk av midler, samt krav til rapportering. Denne ordningen foreslås videreført når det gjelder fylkeskommunens bidrag. Brevet ligger vedlagt saken.

Hva skjer hvis fylkeskommunen ikke går inn som medlem i enkelte IPR

15. oktober 2024 vedtok Fylkesutvalget i Innlandet følgende når det gjelder medlemskap og tilskudd til Hadeland nært og naturlig IPR (sak 125/2024):

1. Innlandet fylkeskommune opprettholder dagens modell inntil søknad om fylkesbytte er avklart av staten.

2. Innlandet fylkeskommune deltar med to politiske observatører i møter hvor fylkeskommunen blir invitert inn.

3. En videreføring av tilskuddsmidler blir behandlet i forbindelse med budsjettet i desember 2024.

Når det gjelder Hadeland IPR vil en derfor bevilge midler også for 2025, dvs halvparten av de utviklingsmidlene som går til IPR som kun består av kommuner fra Innlandet.

Hvordan en skal håndtere Hadeland IPR etter at søknad er avklart, må en komme tilbake til. Dersom det ikke oppnås en avtale om medlemskap i andre IPR, må en også komme tilbake til dette i 2025.

Vurdering opp mot FNs bærekraftsmål:

Medvirkning fylkeskommunale råd:

Saken har ikke vært oversendt de fylkeskommunale rådene.

Konklusjon:

Innlandet fylkesting behandler sak om medlemskap i de interkommunale politiske rådene i februar 2025.

Innlandet fylkestinget vedtar utviklingsmidler til de interkommunale politiske rådene i forbindelse med årsbudsjettet. Det sendes ut tilsagnsbrev og krav til rapportering, slik det også er gjort for inneværende år.

List of Signatures

Page 1/2

Protokoll_Styremøte Visit Øst-Norge 25 september 2024_250924.pdf

Name	Method	Signed at
Røen, Stine	BANKID	2024-10-04 14:03 GMT+02
Belsby, Kristine	BANKID	2024-10-04 13:55 GMT+02
Gulbrandsen, Tove Kristin	BANKID	2024-10-04 13:17 GMT+02
Hammer-Larsen, Karoline	BANKID	2024-10-04 13:14 GMT+02
Gjesdal, Ove	BANKID	2024-10-04 13:05 GMT+02
CHARLOTTE HANSSON	BANKID	2024-10-04 14:15 GMT+02
Lande, Arild	BANKID	2024-10-04 12:49 GMT+02
Volden-Sandersen, Ole	BANKID	2024-10-04 12:49 GMT+02
Skjæret, Stine Skrutvold	BANKID	2024-10-10 14:52 GMT+02
Linge, Lina-Maria	BANKID	2024-10-04 12:01 GMT+02
Taralrud, Torunn Aass	BANKID	2024-10-08 18:09 GMT+02
Skurdal, Arne Jørgen	BANKID	2024-10-04 11:50 GMT+02
Sandnæs, Ane Ingeborg	BANKID	2024-10-20 14:50 GMT+02

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

External reference: 2B57B2A6B7A24B279557EA5E13CB3278

Confidential, Belsby, Kristine, 06.11.2024 19:53:46

List of Signatures

Page 2/2

Name	Method	Signed at
Martinsen, Per Edvard	BANKID	2024-10-14 00:39 GMT+02
Sandvik, Maria Bergljot N	BANKID	2024-10-28 12:33 GMT+01

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

External reference: 2B57B2A6B7A24B279557EA5E13CB3278

Confidential, Belsby, Kristine, 06.11.2024 19:53:46

Styremøte Visit Øst-Norge 25 september 2024

ons. 25 september 2024, 09:30 - 15:00

Sanner Hotell

Deltakere

Styremedlemmer

Arne-Jørgen Skurdal, Torunn Taralrud, Ove Gjesdal, Arild Lande, Lina-Maria Linge, Tove Gulbrandsen, Maria Sandvik, Karoline Hammer-Larsen, Ole Volden-Sandersen, Stine Røen, Charlotte Hansson, Kristine Belsby, Stine Skjæret, Per Martinsen

Møteprotokoll

Sak 41/24

Godkjenning av innkalling

Innkallingen ble godkjent.

Beslutning

Arne-Jørgen Skurdal

Sak 42/24

Godkjenning av referat

Protokoll fra styremøte 29/08-2024 godkjennes.

Beslutning

Arne-Jørgen Skurdal

Sak 43/24

Opplæring Admincontroll

Styret vedtok på sist styremøte at man ønsket å anskaffe Admincontoll for håndtering av styredokumenter.

Styret fikk en innføring/opplæring i løsningen i møte., og oppfordres til å bruke kundeservice hos Admincontroll for hjelp.

Orientering

Ida Zellen

Sak 44/24

Organisasjon

Status organisasjon.

Ingvild Haugbråten og Renee Dekker vil begge gå ned i 60% stillinger, senest fra 01.01.2025.

Skulle man få innvilget 2 søknader nå i løpet av oktober/november (Sykkel på Hadeland og Interreg MAT) så vil man stå betydelig friere til å tegne opp et fremtidig organisasjonskart som også er bærekraftig økonomisk en periode.

Ny digital markedsfører starter opp 01.10.2024 men det er for tidlig til å se om hun kan fylle skoene etter Heidi Gran som ikke ønsker å ha stillingen som markedssjef lenger men gå inn i en mer koordinatorstilling.

Vedtak: Styret ber om at til neste møte utarbeides et nytt organisasjonskart og behov for eventuell kompetanseheving.

Diskusjon

Arne-Jørgen Skurdal

Orientering om Markedsråd møte

Markedsrådet avholdt møte på Honne Hotell og Konferansesenter den 4 september. Styret var invitert til å delta. Fra styret møtte styreleder i tillegg til daglig leder. Først hadde man en kort evaluering av årets aktiviteter før man startet på en prosess med fokus på hva som var viktig fremover.

Økonomi:

Det er stramme budsjetter og vi har ikke noe ønske om å ta ned markedsbudsjettet. Det er p.t litt rom for å omdisponere midler i Markedsrådet da midlene man tidligere har benyttet på Visit Osloregionen samarbeidet for 2025 vil bli noe mindre. Interreg prosjektet Cross Border Biking har en del markedsmidler (550.000,- fordelt over 3 år) som kan tilføres aktiviteter knyttet rundt sykkel.

Markedsrådet anbefaler å avskaffe brosjyren i dagens form - men ønsker allikevel at det skal produseres noe. Brosjyren i dagens form har vært reklamefinansiert 100% en ny trykksak må da finne midler i dagens markedsbudsjett.

Administrasjonen jobber nå videre med markedsplanen frem mot endelig vedtak i styret. Internmøte 9 oktober hvor man også ser på segmenteringsundersøkelsen til IN i forhold til våre personas.

Markedsplanen må sees opp mot totale budsjettet for 2025 som må revideres ut fra prosjekter man får tilslag på.

Referat fra møtet ligger vedlagt saken.

Vedtak: Styret tok orienteringen til etterretning. Markedssjef orienterer styret vedrørende status om markedsarbeidet i neste styremøte.

 2024_09_04_Referat_Markedsrådsmøte.pdf

Sak 46/24**Orientering**

Ame-Jørgen Skurdal

Daglig leders rapport

Orientering om sykefravær

Gjennomgang av Matrise for prosjekter

Reiselivs-organisering

Vedtak: Styret tar orienteringen til etterretning. Styret var tilfreds med forslag til matrise og den vil være et godt verktøy for oppfølging og strategiske valg av prosjekter fremover.

 Matrise Prosjektoversikt Visit Øst-Norge.xlsx

Sak 47/24**Diskusjon**

Audun Pettersen

Organisering av reiselivet

Vi får besøk fra Audun Pettersen som er Bransjedirektør i Virke Reiseliv.

Han innleder kort til diskusjon knyttet til de utfordringene mange destinasjonsselskap i Norge står ovenfor.

Kommentarer fra møtet: Samarbeid mellom det offentlig og private avgjørende for å lykkes. Tror på større behov reisemålsledelse i kommunene – større enheter. Markedsrådet må spisse markedsarbeidet gjennom å segmentere medlemsbedriftene tydeligere.

Styret tar informasjon til orientering og ber administrasjonen legge opp til videre strategidiskusjoner og tydeligere prioriteringer og konkrete handlinger. Styret ønsker en tettere interaksjon med markedsrådet for å sikre en helhetlig sammenheng mellom strategi og markedsplan.

Sak 47/24.1

Sak 48/24

Prøvededlemmer

Styret har åpnet opp for såkalte prøvededlemmer i forhold næringsaktører som ikke er en del av kommunene våre kan melde seg inn.

Tanken var at næringsaktørene skulle ta dialogen med kommunene i samarbeidet med oss.

Det er flere aktører som har blitt medlem på grunn av dette. Dessverre viser det seg i praksis at VØN må gjøre det meste av jobben opp mot kommunene.

I 2024 har vi hatt prøvededlemmer i Hole, Hurdal, Nordre Land og Løten. Prøvededlemskapet for Hurdalsjøen Hotell avsluttes i 2024 da kommunen ikke ønsker å bryte med Visit Greater Oslo.

Hva ønsker styret at vi gjør med tanke på de aktørene som i dag er prøvededlemmer? Skal de fortsatt få være med?

For et tydeligere skille, så kan man som en mulighet inkludere ulike markedspakker til disse aktørene som de kan kjøpe seg inn i sammen med våre aktører.

Vi har erfart at prøvededlemmer tar like mye tid som et ordinært medlem og skal følges opp kanskje enda bedre for å overbevises i prøveperioden.

Vedtak: Vi er i gang med en prosess mtp ny forretningsmodell, og ønsker ikke å gjøre noe nytt vedtak før ny forretningsmodell foreligger. Evt prøvededlemskap må også ses i sammenheng med nye kommuneavtaler.

Beslutning

Ame-Jørgen Skurdal

Sak 49/24

Regnskapsrapport per 31/8-2024

Vedlagt ligger regnskapsrapport per 31/8.

Prognosen for resten av året ligger også vedlagt.

Vi venter fortsatt på noen større fakturaer knyttet til ny web.

På inntekt siden så er det behov for å se gjennom om det man har planlagt knyttet til prosjektene om kostnader/inntekter er reelt. Nærmere avregning her gjøres mot årslutt.

Vedtak: Regnskapsrapport og prognose tas til orientering.

Matrise Prosjektoversikt Visit Øst-Norge.xlsx

Visit Øst-Norge SA - Regnskapsrapport pr august 2024 med prognose 2024-.pdf

Beslutning

Ame-Jørgen Skurdal

Sak 50/24

Samarbeids konsultasjoner i Kongsvinger-regionen

Administrasjonen ønsker å informere om ulike initiativ i Kongsvinger-regionen. Hvordan kan man i felleskap løfte denne regionen bedre enn man gjør i dag. Det oppleves tidvis fortsatt som fragmentert.

Vedtak: Styret gir administrasjon og styreleder fullmakt til å gå i dialog om det formelle samarbeidet med kommunene og andre samarbeidspartnere.

Orientering

Ane Ingeborg Sandnæs

Sak 51/24

Orientering

Ingvild Magnus Haraldsen

Status arbeidet med destinasjonsledelse

Orientering fra administrasjon om pågående arbeid rundt destinasjons ledelse. Ove Gjesdal og Lina-Maria Linge har sammen med Ingvild hatt et oppstartsmøte. De er blitt presentert for Visit Bergen sin foreløpige løsning knyttet på destinasjons ledelse. Vi ønsker en diskusjon rundt veien videre og hvordan modellen for Visit Øst-Norge kan være.

Som bakgrunn henviser vi til denne nettsiden; <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-10/id2968657/?ch=8>

Ingvild Magnus Haraldsen har hovedansvar for oppfølging av bærekraft arbeidet i VØN. For at hun skal få jobbet godt med dette er vi avhengig av å lande arbeidet dette så snart som mulig.

Styret fikk en orientering i dagens styremøte, og tok den til etterretning. Styret ønsker ha saken på agenda i neste styremøte også for videre arbeid.

 Reisemålsledelse 2024_2027 Styret.pdf

Sak 52/24

Orientering

Styremedlemmer Fra
Offentlige.

Nytt fra regionene

Formålet er å sikre god toveis kommunikasjon gjennom VØN sine offentlige styre representater på saker som er viktig for VØN å være informert om.

Orienteringene fra regionene kom på mail i etterkant av møtet og ligger vedlagt. Ved neste styremøtet blir orienteringer lagt til å agenda i forkant.

 Sak 52 24 Nytt fra regionene.docx

Sak 52/24.1

Sak 53/24

Diskusjon

Arne-Jørgen Skurdal

Eventuelt

Sak 54/24

Diskusjon

Torunn Taralrud

Styrets 15 minutter

Høringssvar fra Lunner kommune til Oslo kommunes kommuneplans samfunnsdel med byutviklingsstrategi

Vedtatt av Lunner formannskap 14.10.2024

Lunner kommune ønsker med dette å gi et høringssvar til Oslo kommunes kommuneplans samfunnsdel. Vi takker for muligheten til dette og ønsker til lykke med en plan som er både visjonær, tydelig og pragmatisk. Vi ønsker likevel å spille inn noen aspekter vi savner, og understreke viktigheten av andre.

Lunner kommune er en middels stor kommune, som grenser til Oslo i vår felles naturskatt Nordmarka. Vi har 9430 innbyggere, og nærmere 70 prosent av våre sysselsatte pendler. Av disse pendler svært mange til Oslo, over 1200 av våre om lag 5000 sysselsatte. I tillegg er Oslo en viktig arena for fritid, handel og tjenester.

Lunner er bare en av mange kommuner som har et slikt tett forhold til Oslo. Slik er Oslo ikke bare en kommune "for seg selv", men også en viktig premissgiver for utviklingen i kommunene i regionen og livskvaliteten til dem som bor der. Vi tør også å mene at Oslo er avhengig av sine nabokommuner for å få til sin ønskede utvikling.

Spesifikt for vår kommune gjelder dette:

- Skjøtsel og utvikling av innfartsårene riksveg 4 og Gjøvikbanen, samt intern kollektivtransport i Oslo. Flaskehalsene i disse gis i noen grad av vilkår som legges av Oslo kommune. Utfordringene de forårsaker eies av de som bor i andre kommuner.
- Forvaltning og sikkerhet i Nordmarka. For alle de som lever rundt Nordmarka, er dette en uvurderlig arena for rekreasjon, mosjon og friluftsliv. For mange en viktig del av livskvaliteten det gir å bo i regionen. Nordmarka ligger i flere kommuner, og vi mener det er avgjørende at disse kommunene samarbeider for å løse utfordringer og løfte prosjekter til felles beste.

Spesifikke innspill til samfunnsdel og strategi for byutvikling:

Transport - Riksvei 4 (Trondheimsveien) gjennom Grorud og Fossumdiagonalen:

Vi registrerer på kartet på side 19 at det er tegnet inn spennende prosjekter for oss som er avhengige av den nordøstgående transportkorridoren. Det er særlig to samferdselsprosjekter som er av stor betydning:

- den såkalte "Fossumdiagonalen" - en mulig veitunnel mellom Grorud og Rommen,
- transformasjon av Trondheimsveien/Riksveg 4 til bygate.

Vi er positive til at Fossumdiagonalen er tegnet inn i kartet som "mulig fremtidig veitunell", og dette er en løsning vi ønsker velkommen. Samtidig er det viktig for oss å understreke at dette er prosjekter som må sees i sammenheng, og gjennomføres i en rekkefølge som ikke skaper hindringer for den betydelige trafikken fra kommunene nord for Oslo - Nittedal, Hadelandsregionen og Gjøvikregionen. For næringstransport og pendlende er dette svært viktige transportårer, med store samfunnsøkonomiske konsekvenser dersom de allerede anstrengte trafikkforholdene forverres. Vi har selvsagt stor forståelse for at en tungt trafikkert riksveg 4 har negative konsekvenser for nærmiljøet, men ber om at de større regionale transporthensynene ivaretas og prioriteres inntil en ny og bedre løsning er på plass.

Ambisjonen for trafikken i Oslo uttrykkes gjennom "nullvekstmålet." Samtidig ønsker kommunene rundt Oslo å tiltrekke seg innbyggere. Prognosene tilsier at befolkningen i og rundt Oslo vil fortsette å vokse i årene som kommer. Et naturlig arbeidsmarked for disse innbyggerne er nettopp Oslo. Det vil medføre økt pendling. Denne veksten må Oslo løse i samarbeid med omkringliggende kommuner og fylkeskommuner, fortrinnsvis med gode kollektivmuligheter.

Beredskap:

Vi kan komme i situasjoner der Oslo og omkringliggende kommuner er gjensidig avhengige av hverandre for å løse kriser. Det bør derfor legges opp til felles beredskapsløsninger for en region med så mye utveksling av mennesker, tjenester og varer.

I store deler av Nordmarka er det for eksempel ikke dekning med mobiltelefon, noe som utgjør en risiko både med tanke på beredskap, brannvern, dyreskjøtsel og nødhjelp ved skader og helsehendelser. Brukerne av marka kommer fra alle de omkringliggende kommunene, og i størst grad naturligvis Oslo. Vi har derfor satt i gang et lite forprosjekt for å undersøke hva som skal til for vesentlig å bedre denne situasjonen. Foreløpig tyder det på at det er relativt enkle tiltak som skal til, men ingen kommune kan løse dette alene, og det er nok avgjørende Oslo som den største kommunen bidrar.

Bærekraft:

En stor del av bærekraftsavtrykket til Oslo settes av alle de hundretusener som pendler til og fra hver dag. Planene til Oslo må bidra til at dette avtrykket reduseres gjennom gode løsninger, fasilitert både av Oslo selv, og i samarbeid med nabokommune.

Oppsummert:

Oslo lever i symbiose med sine omkringliggende kommuner. Vi deler utfordringer, muligheter og trusler. Oslo kan i kraft av sin posisjon med relativt liten innsats utløse sterk positiv utvikling i våre kommuner. Derfor er Oslos innstilling til samarbeid så viktig for oss, og derfor ønsker vi oss at Oslo også har som visjon og mål å være en samarbeidspartner og medutvikler med sine nærliggende kommuner. Utviklingen av Oslo vil også skje best i samspill med disse kommunene, og vi mener derfor at samfunnsdelen i større grad må gjenspeile en ambisjon for samarbeid. Vi ønsker å se en erkjennelse av at Oslo er en by ikke bare for sine egne innbyggere og virksomheter, men for våre også. Vi rundt Oslo ønsker også å "leve gode liv" i samspill med en "grønn og levende, nyskapende og attraktiv" by, som er "åpen, inkluderende og trygg" - også for våre innbyggere.

Lykke til videre i arbeidet med en solid og god samfunnsplan, som angår oss alle.

Vennlig hilsen,

Lunner kommune

Hadeland – nært og naturlig

Rapport fra felles formannskapsmøte 25.oktober 2024

Sted: Hadeland videregående skole

Tid: 25.10.2024 kl 9-14

Innkalling var sendt ut til formannskapene i de tre formannskapene i Gran, Lunner og Jevnaker. I tillegg var andre kommunepolitikere fra Hadeland IPR, relevant kommuneadministrasjon og politikere og administrasjon fra fylkene invitert.

Se invitasjon her: [Invitasjon](#)

Program:

Kl 0900	Åpning av møtet, opprop og praktisk informasjon
Kl 0910	Evaluering av årets samarbeidsavtale
Kl 0930	Diskusjon om forslag til ny samarbeidsavtale
Kl 1015	Utkast til handlingsprogram - Åpen diskusjon om innhold og rammer i denne.
Kl 10.30	Pause
Kl 10.45	Kompetanse - Innlegg fra elevrådet ved Hadeland videregående skole, leder Martin Rehnstrøm og nestleder Ella Thomassen.
Kl 1055	Informasjon fra Hadeland videregående skole ved rektor Elisabeth Raastad Kjørven
Kl 1115	Informasjon fra Hadeland IPR om skolestruktur og regionalt kompetanseforum v/ Ingunn
Kl 1130	Lunsj
Kl 1215	Status prosjekt Togring Viken vest v/ Hans Tollef Solberg og Håvard Ulfnes
Kl 1230	Arbeid med ny felles eierskapsstrategi v/ Hans Tollef Solberg
Kl 1245	Akershus fylkeskommune – informasjon fra fylkestingsrepresentantene.
Kl 1300	Innlandet fylkeskommune – generell informasjon v/ adm Jon Midtmageli
Kl 1315	Programmet Hadeland nært og naturlig v/ Ingunn. Utkast til handlingsprogram
Kl 1400	Møtet avsluttes

Deltakere:

Formannskap + representanter i Hadeland IPR

Lunner	Gran	Jevnaker
Harald Tyrdal Margareth Frøisli <i>Geir Andre Olsen (vara for Vibeke Buraas Dyrnes)</i> Svein Krakk Ulf Rogneby Mari Lehne Lier <i>Ulf Rogneby (vara for Line Biagio Solvang)</i> Line Jorung (Hadeland IPR)	Gunn Elisabeth Alm Thoresen <i>Knut Lehre (vara for Lars Erik Flatø)</i> Tor Brekke Skjøtskift Morten Hagen Pernille Charlotte Bestul Knutstadmarka Alm Lasse Henri Juliussen Hilde Kristin Smerud Kari Marie Engnæs Gunn Seigerud	Morten Lafton Ragnhild S. Dypvik Norstrøm Kjetil Bredesen Bård Brørby Rachel Therese Falk Trondsen Maria Therese Andresen-Aldersjøen

Politikere som møter i Hadeland IPR utover kommunenes representanter

Innlandet Fylkeskommune - fylkesting	Akershus Fylkeskommune
	Fylkesting: - Nils Erik Mossing - Lars Birger Salvesen

Andre inviterte politikere

Ungdomsrådene på Hadeland
Sindre Lindstadhagen Bjerkås (leder Lunner) Emilie Aldersjøen (leder Jevnaker) Linnea Weseth, (leder Gran)

Administrativt fra fylkene

Innlandet Fylkeskommune	Akershus Fylkeskommune
Jon Halvor Midtmageli, Seksjonssjef	Espen Gran, Seniorrådgiver

Administrativt fra kommunene

Lunner	Gran	Jevnaker
Konstituert kommunedirektør Erica Dawn Sanger-Elnæs Bo- og næringsrådgiver Torsteing Brandrud	Mona Mikalsen, kommunalsjef oppvekst	Håvard Ulfnes, kommunedirektør Hans Tollef Solberg, kommunalsjef samfunn

Andre:

Hadeland videregående skole, Elisabeth Raastad Kjørven, Rektor (under delen om kompetanse)
Hadeland IPR: Ingunn Granaasen, daglig leder Vibeke Buraas Dyrnes, rådgiver
Elevrådet på Hadeland vgs (under delen om kompetanse): Martin Rehnstrøm, leder Ella Thomassen, nestleder

På regionhadeland.no finner man dokumenter og presentasjoner fra møtet. (Se under andre møter – felles formannskapsmøte)

Del 1: Regionalt samarbeid - evaluering av 2024 og ny samarbeidsavtale

Ingunn Granaasen orienterte om evalueringen av årets IPR-samarbeid, som også var vedtaksak i representantskapsmøtet senere på dagen.

[Presentasjon om evaluering i møtet](#)

Deretter ledet Harald Tyrdal en gjennomgang av utkast til ny samarbeidsavtale om interkommunalt politisk samarbeid på Hadeland. Sak om ny samarbeidsavtale skulle vedtas i representantskapsmøte senere på dagen. [Se dokumentene her.](#) Det var viktig for dialogen og debatten i felles formannskap at man ble enige om innholdet i en avtale, siden denne må vedtas likelydende av de tre kommunestyrene i nov/ des for at den skal

ha gyldighet for det videre IPR-samarbeidet. [Vedtatt samarbeidsavtale til utsending til behandling i kommunestyrene finnes her.](#)

Del 2: Videregående opplæring og skolestruktur

Etter en kort pause var tema skolestruktur og videregående opplæring. Først startet innlegg fra elevrådet ved Hadeland videregående skole, leder Martin Rehnstrøm og nestleder Ella Thomassen med appellen de holdt på torget 22.oktober, for bevaring av de kreative linjene på Hadeland videregående skole. De sa også noen ønsker om hva elevene som går der i dag trenger nå etter saken ble avgjort i fylkestinget. Viktig at elevene får forutsigbarhet, og en rask avklaring i forhold til om de kan fortsette studieløpet på HVGS.

Deretter informerte rektor Elisabeth Kjørven noe om denne prosessen og hva hun visste om saken videre. Hun ga også informasjon om antall elever på skolen per 1. oktober, og hvilke fylkestilhørighet elevene på de ulike linjene har.

Før lunsj ga også Ingunn Granaasen litt generell informasjon fra Hadeland IPR om skolestruktur, dialog med fylket i denne saken og regionalt kompetanseforum. [Se presentasjon her.](#) Det vil jobbes videre fra lokalpolitisk og administrativt hold for skoletilbudet for elevene i vår region.

Del 3 : Orienteringer

Togring Viken Vest

Kommunalsjef i Jevnaker Hans Tollef Solberg og kommunedirektør i Jevnaker orienterte formannskapet kort om status i prosjekt Togring Viken vest.

Eierskapsstrategi

Kommunalsjef i Jevnaker Hans Tollef Solberg og kommunalsjef i Lunner Eivinn Fjellhammer orienterte om arbeidet som er i gang for at de tre kommunene skal få på plass en ny felles eierskapsstrategi.

Akershus Fylkeskommune

Fylkestingsrepresentantene Nils Erik Møssing og Lars Birger Salvesen orienterte om den parlamentariske modellen i Akershus fylkeskommune. [Presentasjonen finnes her.](#)

Innlandet Fylkeskommune

Halvor Midtmageli fra administrasjonen i Innlandet Fylkeskommune orienterte kort om ulike aktuelle saker. [Presentasjonen finnes her.](#)

Programmet Hadeland – nært og naturlig

Daglig leder Ingunn Granaasen fortalte om status for arbeidet i programmet «Hadeland – nært og naturlig». [Se mer om dette i presentasjonen fra møtet.](#)

Etter felles formannskapsmøte ble det avholdt representantskapsmøte i Hadeland IPR. [Saksdokumenter til dette møtet finnes her](#)¹.

HADELAND

Hadeland nært og naturlig interkommunalt politisk råd – regionhadeland.no

¹ Se dokumenter under «2024-10-25 Representantskapsmøte»

Dato: 24.10.2024

Saksansvarlig: Målfrid Baik
E-post: malfrid.baik@byr.oslo.kommune.no

Utkast til referat fra styremøte i Osloregionen, 11.10.2024

TILSTEDE:

Byrådsleder Eirik Lae Solberg, Oslo kommune
Ordfører Elin Såheim Bjørkli, Kongsvingerregionen IPR
Ordfører Saxe Frøshaug, Indre Østfold Regionråd
Ordfører Lene Conradi, Asker og Bærum kommuner
Ordfører Kjetil Kivle, Drammensregionen IPR
Ordfører Bengt Nøst-Klemmetsen, Folloregionen IPR
Ordfører Ståle Lien Hansen, Gardermoreregionen IPR
Ordfører Ola Tore Dokken, Gjøvikregionen IPR
Ordfører Harald Tyrdal, Regionrådet for Hadeland
Ordfører Kai Ove Berg, Hamarregionen IPR
Ordfører Line Spiten, Kongsbergregionen IPR
Ordfører Tom Anders Ludvigsen, Mossregionen IPR
Ordfører Roger Evjen, Samarbeidsrådet for Nedre Romerike
Ordfører Morten Lafton, Ringeriksregionen IPR
Ordfører Alf Johan Svele, Vestfoldkommuner
Varaordfører Linn Laupsa, Søndre Østfold regionråd

Dessuten møtte:

Nuno Marques (varaordfører Notodden kommune), Bjarne Haslund (Oslo kommune), Dag Aanensen (Drammensregionen IPR), Erik Mogens Unaas (Indre Østfold Regionråd), Inger Kammerud (Ringeriksregionen IPR), Nina Mosseby (Samarbeidsrådet for Nedre Romerike), Martin Hafsal (Asker og Bærum), Silje Janssen (Mossregionen IPR), Ingunn Granaasen (Hadeland IPR), Svein Håvar Korshavn (Gjøvikregionen), Arve Magne Vannebo (Holmestrand kommune), Ola Haave (Folloregionen IPR), Anne Huse (Kongsvingerregionen IPR), Svein Frydenlund (Hamarregionen)

Fra sekretariatet: Målfrid Baik, Eva Næss Karlsen, Karoline Holmstrøm Ulateig og Mari Strømsvåg (deler av møtet)

Sakskart, styremøte 11. oktober 2024

Sak 45/24 Godkjenning av innkalling

Vedtak:

Innkallingen godkjennes

Sak 46/24 Godkjenning av referat fra styremøte 24. juni 2024

Vedtak:

Referat fra styremøtet 24. juni 2024 godkjennes.

Sak 47/24 Godkjenning av protokoll fra representantskapsmøtet 29. august 2024

Innstilling til representantskapet:

Protokoll fra representantskapsmøtet den 29. august 2024 godkjennes.

Sak 48/24 Dagsorden for møtet i representantskapet den 18. desember 2024

Innstilling til representantskapet:

Styret slutter seg til dagsorden for møtet i representantskapet den 18. september 2024.

Sak 49/24 Statusrapport handlingsprogram og budsjett for 2024

Vedtak:

Saken tas til orientering

Sak 50/24 Prosess for utvikling av handlingsprogram med budsjett for 2025

Vedtak:

Styret slutter seg til forslag til prosess for behandling av budsjett og handlingsprogram for 2025.

Sak 51/24 Evaluering og videre satsing for Osloregionens arbeid med NTP 2025-2036

Vedtak:

Styret tar evalueringen av Osloregionens arbeid med NTP 2025-2036 til orientering og slutter seg til forslag til videre oppfølging av NTP.

Sak 52/24 Statsbudsjettet 2025

Vedtak:

Osloregionens involvering og deltakelse i statsbudsjettprosessen med utgangspunkt i prioriterte tema og aktiviteter tilsluttes.

I tillegg skal Osloregionen adressere en generell opplevelse av at kommunene er sterkt underfinansiert i forhold til sine oppgaver og ansvar, at hovedveinettet rundt og i hovedstaden er sårbart og må prioriteres samt at påbegynte samferdselsprosjekter blir fullført. Det forventes også et vesentlig statlig løft som bidrag til å redde Oslofjorden.

Osloregionen skal også løfte utfordringer og muligheter knyttet til utenforskap blant arbeidsinnvandrere, med fokus på tiltak som fremmer inkludering i lokalsamfunn.

Styret ber sekretariatet om at Osloregionen søker deltakelse i høringer hos følgende fagkomiteer:

- Kommunal- og forvaltningskomiteen for å diskutere kommuneøkonomi.
- Transport- og kommunikasjonskomiteen med hovedfokus på jernbanesatsing
- Energi- og miljøkomiteen med behovet for statlige tiltak for å redde Oslofjorden som hovedbudskap, ta med utfordring om mangel på energi i vår region..

I tillegg skal Osloregionen sende et skriftlig innspill til arbeids- og sosialkomiteen om utenforskap, med fokus på barn og unge som står i fare for å falle utenfor skole og arbeidsmarked.

Sak 53/24 Innspill til kommende stortingsmelding om bærekraftsarbeidet i Norge og deltakelse i eventuell høring om Naturmeldinge

Vedtak:

1. Styret gir sin tilslutning til forslag til prosess for deltakelse i eventuell høring om

stortingsmelding om Bærekraftig bruk og bevaring av natur - Norsk handlingsplan for naturmangfold.

2. Styret i Osloregionen IPR gir innspill til den kommende stortingsmelding om bærekraftsarbeidet i Norge samsvar med vedlagte utkast, med følgende endring:

«Det er et stort press på kommuneøkonomien med behov for omstilling og nedskjæringer og sterkt behov for å prioritere kjerneoppgaver og lovpålagte oppgaver. Osloregionen IPR forventer at eventuell forsterkning av bærekraftsarbeidet og ytterligere krav innen natur og miljø som skal skje i kommunene, må fullfinansieres med friske statlige midler.»

Orienteringssaker

Sak 54/24 Orientering fra styrets medlemmer om aktuelle saker i regionen

Samarbeidsrådet for Nedre Romerike

- Kommunene jobber med omstilling for å redusere kostnader.
- Ny samarbeidsavtale i regionen er på plass, og de samarbeider med andre regioner som Øvre Romerike og Hadeland om areal- og mobilitetsspørsmål.
- Fokus på OsloMet og Campus Romerike for å tilpasse utdanningstilbudet til både offentlig sektor og næringslivet.

Hadelandsregionen IPR

- Samarbeidsavtaler mellom kommunene revideres, og det er fokus på kommuneøkonomi.
- Prosjekt "Togring Viken Vest" for å utvikle persontransport på eksisterende togspor mellom Hadeland og Ringeriksregionen er i gang, med støtte fra sentrale aktører.

Kongsvingerregionen IPR

- Arbeid med kraftstrategi er i gang, og en kunnskapsbasert rapport ventes snart.
- Kommuneøkonomien er stram, og regionen har lenge hatt lite økonomisk spillerom.
- Økt samarbeid med Sverige i lys av Nato-utvidelsen, med Kongsvingerbanen som en viktig forbindelse.

Indre Østfold Regionråd

- Fokus på å bygge en campus i samarbeid med flere utdanningsinstitusjoner.
- Kommunene er involvert i fylkesomfattende prosjekter som kollektivtrafikk og utdanning, men det er kraftige nedskjæringer.
- Et nytt plastsorteringsanlegg vil åpne i februar 2024, noe som vil bidra betydelig til regionens miljøarbeid.

Asker og Bærum kommuner

- Store omstillinger i gang, med reduksjon av ansatte (500 i Asker, 1000 i Bærum) som krever omfattende prosesser.
- Mulighetsstudie for nytt industrianlegg for sprengstoffproduksjon i Asker ble nylig varslet av Forsvarsdepartementet.
- Asker og Bærum har vært i høring om kollektivfeltet inn mot Oslo og opplevde støtte for å vurdere sambruk av kollektivfeltet for å redusere trafikkbelastningen.

Hamarregionen IPR

- Kommuneøkonomien er stram, men regionen opplever vekst i folketallet og har et godt omdømme som bolig- og arbeidsregion.
- Fokus på kommunikasjon med Oslo, særlig med dobbeltsporet som snart er ferdig, noe som vil styrke regionens attraktivitet som pendlerområde.

Mosseregionen IPR

- Kommuneøkonomi og samferdsel er viktige temaer i regionen, med særlig fokus på jernbane og godsterminaler.
- Forsvarsrelaterte utfordringer knyttet til Rygge diskuteres.
- Sterk tro på at regionen har slagkraft dersom den fokuserer på noen få konkrete saker.

Gardermoregionen IPR

- Kommuneøkonomien er stram, og regionen utforsker regionalt samarbeid om helse- og omsorgstjenester.
- Felles forvaltningsressurser mellom kommunene vurderes for å spare kostnader.
- Forsvaret vil gjenoppta sin tilstedeværelse på Sessvollmoen fra 2026, noe som styrker beredskapen i regionen.

Ringeriksregionen IPR

- Støtter regionsamarbeid, særlig innen samferdsel og beredskap, inkludert prosjektet "Togring Viken Vest."
- Fylkeskutt i utdanningstilbud påvirker regionen, og det er viktig å styrke regionale samarbeid for å møte disse utfordringene.

Gjøvikregionen IPR

- Kommuneøkonomi er stram, og flere kommuner står i fare for å havne på ROBEK-listen.
- Store utfordringer knyttet til kraft og forsvarsindustrien i regionen.
- Flomforebyggende tiltak og søknader om naturskadeerstatning er forsinket, og det er behov for strakstiltak.

Kongsbergregionen IPR

- Energiutredninger er i gang, og det er fokus på muligheter for både sol, vind og kjernekraft.
- Jernbane, spesielt gods på bane, er en viktig sak i regionen.
- Kommuneøkonomi er stram, og kollektivtilbudet er blitt kuttet.

Folleregionen IPR

- Økonomikutt vil påvirke forebyggende tiltak negativt, noe som kan få langvarige konsekvenser.
- Felles utfordringer knyttet til ungdomskriminalitet i regionen.
- Samarbeid på tvers av kommuner om administrasjon og tjenesteproduksjon vurderes.

Drammensregionen IPR

- Krevende kommuneøkonomi og fylkeskutt, med konsekvenser for både kollektivtrafikk og videregående utdanning.
- Fokus på samarbeid om renseanlegg og pågående arbeid med nytt sykehus på grensen mellom Lier og Drammen.

Vestfoldkommuner

- Kommuneøkonomi er stram, og det er behov for statlig medfinansiering for å unngå store økninger i kommunale avgifter.
- Nye rutetabeller for tog skaper bekymring for dårligere pendlermuligheter.

Vedtak:

Saken tas til orientering

Sak 55/24 Orientering, interessepolitisk utvalg

Vedtak:

Saken tas til orientering

Sak 56/24 Korte orienteringer fra sekretariatet

Referat fra den administrative koordineringsgruppen 24. september 2024 ble vedlagt møteinnkallelsen til styret.

Vedtak:

Saken tas til orientering

Sak 57/24 Eventuelt

Styremedlem Tom Anders Ludvigsen fremmet en sak under eventuelt vedrørende ønske om uttalelse fra Osloregionen om at et Nordisk Luftoperativt Senter lokaliseres til Rygge.

Det ble enighet i styret om følgende beslutningsprosess:

1. Innen 16. oktober:
 - I samarbeid med styremedlem Tom Anders Ludvigsen og de andre ordførerne i Mossregionen ferdigstilles forslag til høringsuttalelse.
2. 16.-23. oktober
 - Uttalelsen blir behandlet på mail. En beslutning om uttalelsen fattes innen 23. oktober.

Sekretariatet har ikke mottatt endringsforslag til utsendt forslag om uttalelse vedrørende Nordisk luftoperativt senter innen 23. oktober.

Vedtak:

Styret slutter seg til følgende uttalelse:

«Osloregionen (65 kommuner inkl Oslo) mener at det eneste realistiske alternativet for etablering av et Nordisk NATO luftoperativt senter i Norge er Rygge og Osloregionen. Vi mener at Rygge, en sikret flystasjon med bombesikkert fjellanlegg er optimal lokasjon. Da tidsperspektivet er viktig i den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa, må nordisk luftoperativt senter stå klart så raskt som mulig. Rygge sin infrastruktur står ledig og klar. Beliggenheten gjør det enkelt å kombinere pendling og bosetting. Den øvrige aktiviteten på Rygge, herunder den amerikanske tilstedeværelsen, gir god synergieffekt og et godt rekrutteringsgrunnlag for personell. Rygge og Osloregionen tilfredsstiller de krav som NATO stiller knyttet til operative forhold, samt krav til boliger, internasjonale skoler, arbeidsplasser til medflyttere og nærhet til flyplass med stor internasjonal trafikk. Både sikkerhetsmessig, rekrutteringsmessig og økonomisk er nordisk luftoperasjonssenter på Rygge flystasjon riktig lokalisering i Norge.»